



LA VIDA
ESPIRITUAL
BUENOS
AIRES

✓ DUHOURO
ZIVLENJO

APRIL 1981

Morimos y resucitamos por el agua

¿Qué elemento más apropiado que el agua para significar esa muerte y ese renacimiento espiritual? Toda vida nace del agua, y donde hay agua hay fecundidad. A la vez, el agua es un elemento que destruye y siembra la ruina. En el agua santificada por el Espíritu, muere nuestro **hombre viejo**, y de ella renacemos como **hombres nuevos**. Por el Bautismo fuimos sepultados con Cristo en la muerte, para que así como El resucitó, también nosotros llevemos una Vida nueva, nos enseña san Pablo.

En el Bautismo hacemos efectiva en cada uno de nosotros la Nueva Alianza entre Dios y los hombres. Y en la Pascua de cada año, somos invitados a renovar públicamente esa Alianza. Una Alianza que tiene siempre nuevas exigencias. Las exigencias de la fe, de la esperanza y del amor, actualizadas de acuerdo a las señales características de cada época y de cada lugar.

Pregovori o starših

Kakor ti spoštuješ svoje starše, tako bo tebe spoštovala deca tvoja. (slovenski)
Kdor svojim staršem življenje greni, sam srečo pohodi, v nadlogo drevi. (slov.)
Kdor preklinja svojega očeta in svojo mater,
mu bo njegova svetilka ugasnila v črni temi. (svetopisemski)
Grehi staršev se maščujejo nad otroki. (slovenski)
Starši zbirajo, otroci tratijo, vnuki stradajo. (slovenski)
Kdor ni pokoren svojim staršem, ni zvest in iskren niti do prijateljev. (kitaj.)
Kar sezidajo skrbni starši, razderejo slabi tovariši. (slovenski)
Kakor jih starši uče, tako mladiči žvrgole. (slovenski)
Otrok bremeni najprej roke svojih staršev,
kasneje pa njihovo srce. (angleški)

Pregovori o lakoti

Lakota je najboljši kuhar. (slovenski)
Bolj ko narašča lakota, bolj se manjša ponos. (italijanski)
Kdor zelje sadi in prašiča redi, se lakote ne boji. (slovenski)
Lačen trebuh je težko breme. (irski)
Glad domi žezezen grad. (slovenski)
Lakota je prvi obrok dobre večerje. (francoski)
Gladnemu vsak kruh kolač. (slovenski)
Lepota gore Fudži je brez pomena za tistega, ki je lačen (japonski)
Lačna vrana siti ne verjame. (slovenski)
Za lačnega človeka noben kruh ni trd. (španski)



DUHOVNO ŽIVLJENJE

LETO 48

APRIL 1981



VELIKONOČNA SKRIVNOST, KI VČLENJUJE TRPLJENJE, KRIŽ IN VSTAJENJE, OSVETLJUJE ŽIVLJENJE IN DELO VERNEGA ČLOVEKA, NJEGOVA SPOZNANJA IN NJEGOVE ODLOČITVE, KER VERUJE IN UPA. VEDNO MORA BITI PRI-
PRAVLJEN NA KRIŽ, KI PA VODI V ZMAGO S KRISTUSOM. USPEHE JE MOGOČE DOSEČI NAJVEČKRAT ZA CENO KRIŽA IN TRPLJENJA, KAKOR JE KRISTUS APOSTOLOM NARAVNOST NAPOVEDAL: „NA SVETU BOSTE IMELI STISKO; ALI ZAUPAJTE, JAZ SEM SVET PREMAGAL“ (JAN 16, 33).

DA BI TA VELIKONOČNA SKRIVNOST ČIMBOLJ PREŠINILA NAŠE MIŠLJENJE IN OBLIKOVALA ŽIVLJENJE, ŽELI SVOJIM SODELAVCEM, NAROČNIKOM, BRALCEM IN PRIJATELJEM

„DUHOVNO ŽIVLJENJE“

Prizigajmo luč upanja!

Velika noč je zares velika, saj je spomin na tisto noč, ki ji je sledilo jutro, ko je Kristus vstal od mrtvih in v apostolih prebudil upanje na zmago svojega poslanstva. Velika noč je praznik zmago-slavja, ki je sledilo najbolj brezupnemu položaju — Kristusovi smrti na križu.

Prav je, da se ob spominu na ta veliki dogodek veselimo in se ustavljamo predvsem ob Kristusovem vstajenju in zmagi nad smrtjo. Vendar ne smemo velike noči odtrgati od velikega petka in ob misli na vstajenje pozabiti na križ. V nasprotnem primeru bi se namreč lahko zgodilo, da bi izgubili čut za resničnost, ki je za marsikoga hudo trda, polna solz in trpljenja, razočaranja in morda celo obupa. Nekateri bodo tudi na veliko noč priklenjeni na bolniško posteljo, drugi bodo na ta praznik z domotožjem mislili na rojstni kraj in domovino, na svoje najdražje, ki so ostali tam ali se razpršili drugod po svetu, tretji bodo zopet kako drugače občutili v srcu bolečino. In če bi se ozrli po svetu, koliko trpljenja in gorja tudi na ta dan! Kristus s svojim vstajenjem ni spremenil stvari in dogajanja v svetu tako, da bi poslej križa sploh ne bilo več.

In vendar je križ postal drugačen. Vera v Jezusa Kristusa spreminja človeka, odpira mu „notranje oko“, da vidi stvari, ki bi jih sicer ne videl, daje mu moč, da zmore, česar bi sicer ne zmoget. Tako veren človek slutí, da mora biti res, kar je zapisal apostol Pavel: „Vemo pa, da tistim, ki Boga ljubijo, vse pripomore k dobremu“ (Rimlj 8, 18). Slutí, da je tudi v navideznem nesmislu smisel, da se navsezadnje za vsem skriva božja ljubezen, ki človeka rešuje. Upa, da bo slednjič zmagalo dobro nad hudim, čeprav je kdaj še tako težko in je položaj za koga še tako brez izhoda.

S Kristusovim vstajenjem pa je prav tako bila nepreklicno v svet položena kal „novega neba in nove zemlje“, kal vesoljne zmage nad smrtjo. Stvarstvo je nepreklicno naravnano v „svobodo poveljanih božjih otrok“ (Rimlj 8, 21), v polnost božjega kraljestva, kar pomeni drugi Kristusov prihod.

Vse to nas zavezuje, da kristjani z vsem svojim življenjem ozna-njamo takšno vero v Jezusa Kristusa, ki včlenjuje brezpogojno zaupanje vanj, da torej prizigamo vsem luč upanja. Najzanesljivejše bomo to storili z ljubeznijo, saj se bo na tak način po nas približal Kristus sam vsakemu, h kateremu se bomo sklonili. V duhu ljubezni bomo po svojih močeh delali za svet ljubezni, v katerem bo čimbolj odsevala Kristusova zmaga nad trpljenjem.

Vstanimo k novemu življenju in oznanjajmo povsod s svojim življenjem in delom, s svojim neomajnim upanjem, da je Kristus vstal!



OČE PIŠE SINU

Pri vas doma zdaj snežec se topi,
brsti drevo, trobentica cveti.
Čez polje veje topel veter plah,
Velika noč svetlika na gorah...

A tu jesen je... grozdje zrelo že,
na trtah listje zrumenelo vse...
V oči nas grizka mrzel veter suh,
iz skrinje jemlje babica kožuh...

Vstajenja praznik isti tu in tam!
O, da bi srečo nosil vam in nam —
in da bi kmalu tisti veter bil,
ki vam in nam bi solze posušil!

Anton Novačan

MOJA SPOVED

Gospod, vsakikrat, ko grem k spovedi, mi upada pogum. Ne, ker bi od prejšnje spovedi koga ubil ali okradel, ampak preprosto zato, ker sem ostal tak, kot sem prej bil. Ob izpraševanju vesti prihajajo na dan sami „standardni grehi“, ki se jih prizadevam odpraviti od spovedi do spovedi, iz leta v leto.

Moja spoved bi se lahko glasila takole:
„Grešil sem prav tako kot pred štirimi tedni, štirimi meseci, štirimi leti. To me spravlja v slabo voljo, jezen sem sam nase.“
Gotovo je dobro, da sem zaradi svojih napak nevoljen. Moje kesanje pa je največkrat le nevolja nad mojo ohlapnostjo, kajti moj ponos, moje samoljubje sta prizadeta. Te žalosti ne bom mogel prenašati dolgo, kajti jemlje mi pogum. Prišepetava mi: „Saj se ne splača boriti!“

Gospod, morda pa ne bi smel vrtati po duši in iskati predvsem svoje „standardne grehe“.
Morda se za tem skriva neki drug greh — napuh, ki tvoji milosti zapira pot v moje srce.
Domišljam si, da bi mogel biti dober in boljši sam od sebe, da bi mogel sam nabrati dovolj zasluženj za nebesa, kot farizej, ki je v templju našteval svoje zasluge.
Morda pa dopuščaš, da vedno znova padam v stare grehe prav zato, da bi me rešil mojega napuha?

Gospod, spremeni že to mojo nevoljo nad seboj v tisto pravo osramočenost pred teboj, ki bo razbila moj napuh, ki me bo napravila sposobnega za kesanje, ki me bo spet odprla za tvojo milost...
Tvoji načrti se ne bodo uresničili kar sami od sebe, zanje se moram boriti, tudi z ranami, tudi po porazih. Če izgubim pogum, če po padcu obležim, sem tvoji stvari obrnil hrbet, tedaj sem tudi sam izgubljen.

Gospod, da me zadnji dan mojega življenja ne najde kot človeka, ki se je nehal boriti, ki je podpisal predajo.
Če me že ne najde kot zmagovalca, naj me najde vsaj kot borilca.

Paul Roth

V ozračju veselja in upanja

„Če pa Kristus ni vstal, potem je prazno naše oznanjevanje,“ ugotavlja sveti Pavel. In z vso močjo svojega vernega srca pribije: „Toda Kristus je vstal od mrtvih“ (1 Kor 15, 14. 19. 20). Tu je osnova krščanstva kot zgodovinskega dejstva, tu je jedro naše vere. V tej veri so se zbirali Jezusovi učenci, tu vero so kristjani podajali iz roda v rod, v tej veri živimo danes. Brez vere v Jezusovo vstajenje krščanstvo ne bi nikdar prestopilo meje Palestine; brez sporočila o vstajenju se Cerkev nikdar ne bi razširila med narode. Kristjani se ne bi že dva tisoč let zbirali okrog trupla. Zbiramo se okrog živega. Krščanstvo je v svojem najglobljem jedru vera v vstajenje, vera v zmago življenja.

Kaj pravzaprav izpovedujemo, ko trdimo, da je Jezus vstal od mrtvih? Je to isto kot vrniti se nazaj v prejšnje življenje, kot se popotnik vrne v hišo, ki jo je zapustil? Tak primer je Lazar in tisti, ki jih je Jezus obudil od mrtvih. Zanje smrt ni bila premagana. Njihova življenjska pot se je znova začela in smrt je bila samo odložena na kasneje. Jezusovo vstajenje je vse kaj drugega. To ni korak nazaj, temveč skok naprej, vdor v večnost, onkraj časa in smrti. Kristus se ne vrača, ampak uide iz življenja ječe, ki jo straži čas, ta „rabelj hudi“. Je za vselej onkraj skrbi,

te „vsak dan pomlajene neveste“; onkraj trpljenja in obupa, naših „zvestih hlapcev“; onkraj kesa, tega čuvaja, „ki se nikdar ne utru-di“. Kristus je odslej prost, nedoumljivo prost. Prebil je bronasti zid, ki je utesnjeval življenje, in prešel v prihodnost brez konca. V zidu je ostala razpoka, ki je nihče ne more zadeliti. Odslej vsak, kdor hoče, odide iz „bolečine mesta“.

Odslej Kristus živi in kraljuje, njegovi so časi in vekovi: „Od mrtvih vstali Kristus več ne umrje. Smrt nad njim več ne gospoduje. Kajti smrt, ki jo je pretrpel za greh, je pretrpel en-



krat za vselej, življenje, ki ga živi, pa živi Bogu“ (Rimlj 6, 9). V njem je uničeno gospostvo smrti. Ne v prisposodbi. Ne v zanesenem pesniškem izrazu. Ne v mitičnem smislu večnega umiranja in večnega premagovanja smrti. Temveč resnično, stvarno, zgodovinsko, kot je zgodovinsko njegovo dejanje smrti in vstajenja pod Poncijem Pilatom.

Odslej je vse podrejeno njemu, ki je „začetnik življenja“ (Apd 3, 15). V to kraljestvo življenja smo vključeni najprej mi, ki smo krščeni. Pa tudi vsak človek, naj za to ve ali ne, naj to hoče ali ne. „Kristus je odrešil vsakega človeka brez izjeme. Z vsakim človekom brez izjeme je Kristus povezan, tudi če se človek tega ne zaveda“ (Janez Pavel II., Človekov Odrešenik, 14). Vsak človek, ki se rodi, živi in umrje, se rodi, živi in umrje Gospodu. Z zmago nad smrtjo je Gospod zavladal vsemu stvarstvu, vsej zgodovini, vsemu človeštvu.

Kristusovo vstajenje pa ni samo upanje za prihodnost. Že naša sedanost je ožarjena z velikonočno svetlobo. Svet in stvari, ki nas obdajajo, naše delo in napor, naše ljubezni in prijateljstva, naše bolečine in smrt — vse je spremenjeno v luči Povelčanega. Trpljenje bi bilo nesmiselno, če nas ne bi vodilo v novo življenje. Toda vemo: „Naša sedanja lahka stiska nam pripravlja nad vso mero veliko, večno bogastvo slave“ (2 Kor 4, 17).

Z Gospodovim vstajenjem se nam odpirajo vrata brezkončne prihodnosti. Za našo dušo in za naše telo. Za celega človeka. Za dušo bo nekoč konec ugank in nejasnosti, ko bomo prešli h gledanju „iz obličja v obličje“. Naše borno telo pa bo Gospod preobrazil,“ da bo podobno njegovega povelčanemu telesu (Flp 3, 21).

Hinduisti sežigajo svoje mrlič, njih pepel pa raztresejo v sveto reko. Mrtvemu čestitajo, da se je rešil telesa, ker verujejo samo v življenje duha. Krščanstvo je drugačno. Bolj realistično, bolj materialistično. Čudovita, velika vera, ki nam zagotavlja, da bo imelo tudi naše telo delež pri božjem življenju! Kako drzno lepa je krščanska misel! Kaj takega si ne bi upali pričakovati, če nam ne bi bilo od Boga razodeto.

Mnogim, ki so pod vplivom pritlikavih idej našega časa, se zdi to preveč lepo, neresnično, pravljeno. Raje mislijo, da so narejeni za to, da plesnijo in gnijejo v blatu, iz katerega so narejeni, ali se razblinijo v dimu. Sicer ljubijo svoje telo, ga poveličujejo in negujejo, ga izpostavljajo sončnim žarkom, da bi ostalo mlado, zdravo in lepo. V resnici pa ga ne cenijo zadosti in si ne upajo misliti, da je svetišče Svetega Duha in posoda nesmrtnosti. Krščanstvo pomete kot veter s to filozofijo časnosti in hrabro oznanja večno življenje za celega človeka. Večni objem z Bo-



gom, ko bo tudi telo ječalo od sreče.

Ta gotovost ustvarja tisto tako značilno ozračje v Cerkvi, ozračje veselja in upanja. Vemo: s Kristusovim vstajenjem se je v globinah sveta nekaj premaknilo, uroda sveta se je prevesila na stran življenja. Smrt ne bo imela zadnje besede. Zmagalo je življenje in nam prihaja naproti. Veselje, ki izvira iz te gotovosti, mora premagati vso grenkost in obup, vse bojazni in sence sedanjega časa.

Gospod, naj svetloba tvojega vstajenja ožarja naše dneve, premagaj strah v globinah naše zavesti. Naj utihnejo naše žalostne popevke, naj umolkne krik obupa. Naj žarki velikonočne zarje zasi-

jejo v naših očeh in odsevajo na naših obrazih. Naj tvoja radost osvoji naša srca. Gospod, daj nam zmagovito upanje. Premagaj nas! Premagaj naše zakrknjeno srce, razbij naše plahe misli, preženi našo grešno žalost. Odpusti nam grehe proti veselju in upanju, naše velike grehe.

Mar brezkončna prihodnost ne ustreza ravno našemu najglobljemu pričakovanju? Človek je v svojem bistvu popotnik. Najmočnejša zahteva njegovega bitja je iti naprej. Človek ni statično bitje. Dokler se pred njim odpira pot, dokler ima pred seboj prihodnost, je zdrav. Človek, ki je zadel ob bronasti zid, prek katerega ni mogoče, je bolan, zavrt, blokiran. Zavrtega človeka pa razjeda obup in mu grozi blaznost. Človek je zdrav, dokler ima pred seboj nova obzorja, dokler je pred njim neskončnost. Tu ne trpi nobene omejitve, kajti neskončnost, ki jo nosi v sebi, terja neskončnost, ki je lahko samo Bog. Smrt kot konec nima nobene smisla. „Nič nam ne bi koristilo, da smo se rodili, ko ne bi imeli sreče, da smo odrešeni“, pravi sveti Avguštin v velikonočni hvalnici. Niti gospodarski uspehi, niti ugledne službe, niti vsestransko zavarovanje, niti slasti, ki so na voljo telesu in duhu, ne morejo utešiti njegove zahteve po neskončnosti.

Poglejmo sodobno mladino, kako se použiva, kako izgoreva, kako se obupno oklepa življenja.

Največkrat dela to iz obupa (iz občutka praznote, ki v njem živi). S tem pa pričuje tudi o nemiru človekovega srca, ki se ne more zadovoljiti s končnimi obzorji. S tem protestira proti smrti kot najbolj škandaloznemu nesmislu.

Kjer ni upanja na večno življenje, tam usahne sleherno veselje. Avstrijski komunist Max Frisch takole opisuje Moskvo: „Nisem pričakoval raja, pač pa več veselja. Gledam spomenike z njihovim otrplim vriskom, usmerjenim v prihodnost, ki jo vidim kot sedanost: otopelo ljudstvo na čistih in mogočnih bulvarjih, ljudje, ki jim ne manjka hrane in obleke, ljudje brez vsakega

znamenja veselja.“ Ozračje brez večnosti ne more biti drugačno.

Kristjani pričujemo o velikem upanju, ki je zasijalo na veliko-nočno jutro, čeprav za zdaj hodi-mo v polmraku, čeprav so zna-menja greha in smrti povsod navzoča. Toda zmaga je gotova in ni sile, ki bi jo mogla ogrozati. Hoditi moramo z velikim zaupa-njem, v veri in potrpežljivosti. Do tistega dne, ko bo Bog „obri-sal vse solze z naših oči“. Tedaj „ne bo več smrti, tudi ne bo več žalovanja ne vpitja ne bolečine; zakaj, kar je bilo prej, je minilo“. In tisti, ki sedi na prestolu, bo dejal: „Glej, vse delam novo“ (Raz 21, 4—5).

Franc Rode

OLJČNA VEJICA VEČNE POMLADI

Kjerkoli Jezus hodi,
naj bo to Berlin ali Jeruzalem,
naj bo to Ljubljana ali Buenos Aires,
povsod oljčne vejice v naših rokah ozelenijo,
povsod se srebrno zeleni lističi v srcih zablestijo.

Kjerkoli Jezus hodi,
obiskuje žrtve nasilja in trpljenja,
povsod drži nežno oljčno vejico v roki,
izpričuje nebeško veselje zveličanih,
oznanja večno pomlad odrešenja.

Jezus trosi oljčne lističe med nas,
in vsi, ki ga ljubimo, jih trosimo z njim.
Po oljčni vejici v naših rokah
nas bo svet spoznal;
spoznal bo, da nas je Bog sam
za poslance miru izbral.

Milena Merlak

Baraba ob praznem grobu

Sključen je ležal za tamarisko na drugi strani poti, nasproti grobu. Pri belem dnevu bi imel prost razgled na drugo stran. Potem bi od tam lahko vse dobro videl. Ko bi vsaj sonce že hotelo vziti!

Da mrtvi ne bo vstal od smrti, je seveda vedel. Vendar je hotel na svoje oči videti, da bi bil čisto na jasnem v sebi. Zato je vstal navsegodaj, dolgo pred sončnim vzhodom in se je tukaj za grobom ulegel kakor na prežo. Vsekakor je bil nekoliko začuden nad tem, da je bil to storil, da je tukaj ležal. Zakaj se je sploh toliko brigal za vse to tukaj. Kaj mu je bilo mar vse to?

Pričakoval je namreč, da jih bo veliko prišlo semkaj, da bi bili priče velikega čudeža. Zato se je skril, da bi ga ne videli. Vendar tukaj povsem očitno ni bilo nikogar drugega razen njega. To se mu je zde- lo čudno.

Pač, zdaj je bil opazil nekega človeka, ki je nekoliko dalje od njega pokleknil, verjetno še na cesti sami. Kdo bi to bil in kako se je moglo to zgoditi? Saj ni nikogar slišal prihajati. Verjetno je bila to neka ženska. Sivo postavo je bilo komaj razpoznati, kakršna je klečala tam v enaki barvi kakor cestni prah.

Zdaj se je jelo svitati in le trenutek zatem je posvetil prvi sončni žarek in se vrgel proti skalni steni, v katero je bil vsekani grob. Vse to se je dogajalo tako hitro, da ni mo-

gel prav slediti — ravno zdaj, ko je to zares hotel. Grob je bil prazen. Kamen je bil odvaljen na stran, ležal je na tleh pod grobom, in vdolbina v skalni steni je bila prazna!

Najprej je bil tako osupel, da se ni ganil z mesta, kjer je ležal, in je strmel v odprtino groba, v katero so položili Križanega, kakor je tudi sam videl, in v velik kamen, ki so ga pred njegovimi očmi zavalili pred odprtino. Potem mu je bilo kakopak vse jasno, kako se je vse to ujemalo. V resnici se sploh nič ni zgodilo. Kamen je odvaljen na stran ves čas ležal tam, že ko je on prišel semkaj. In tudi grob je bil že takrat prazen. Kdo je odvalil kamen in kdo je mrtveca odnesel, pač ni bilo težko uganiti. To so seveda ponoči storili njegovi učenci. V varstvu teme so ugrabili svojega ljubljene in oboževanega učitelja, da so potem lahko govorili, da je vstal, natanko tako, kakor je bil napovedal. Nobena umetnost ni bila, da so si to preračunali. Zato jih zdaj v tem jutru, ob sončnem vzhodu, ko bi se čudež resnično moral zgoditi, ni bilo tukaj videti. Zdaj so bili kdove kje.

Baraba se je priplazil iz svojega skrivališča, ker si je hotel grob natanko ogledati. Ko je šel mimo klečeče sive postave na cesti, je za trenutek uprl pogled vanjo in v svoje začudenje opazil, da je bila

to ženska z zajčjo ustnico. Nena-
doma se je ustavil, obstal in str-
mel v klečečo. Njen blede, izstrada-
ni obraz je bil obrnjen k praznemu
grobu in zamaknjena vanj ni vide-
la nič drugega kakor praznino.
Ustnici je imela narazen in vendar
komaj dihala, brazgotina na zgor-
nji ustnici, ki jo je kazila, je bila
čisto bela. Ona ga ni opazila.

Bil je to nenavaden občutek in
hkrati nesramen, da jo je tako gle-
dal. Ta hip se je nečesa spomnil,
nečesa, česar se ni hotel spominjati
— takrat je imela tudi tak obraz.
In tudi takrat ga je obšel občutek
nesramnosti... Skomizgnil je z ra-
meni in se otresel spomina. Napo-
sled ga je opazila. Bila je verjetno
prav tako začudena nad srečanjem,
nad tem, kako se je on znašel na
tem kraju. Pa saj dalje to ni bilo
več tako čudno — saj se je on sam
sebi čudil, da je to storil. Kaj nje-
mu vse to mar?

Baraba bi se najraje tako delal,
kot da je povsem slučajno prišel po
tej cesti, kot da je čisto po naključ-
ju prišel tod mimo in da sploh ne
ve, kakšen kraj je to in da je tukaj
sploh kakšen grob. Ali se je mogel
tako delati? To morda ne bi učin-
kovalo tako prepričljivo, ona bi mu
morebiti ne verjela, a vsekakor jo
je vprašal: Zakaj takole klečiš tu-
kaj?

Žena z zajčjo ustnico ga ni po-
gledala in se tudi ganila ni; kleča-
la je mirno dalje in upirala pogled
v odprti grob, vsekane v skalno ste-
no. Komaj da je slišal, ko je šepet-
ala predse:

„Božji Sin je vstal!...“

Bilo mu je čudno pri srcu, ko je
to slišal. Proti svoji volji je imel
ta občutek — ne bi mogel reči, od-
kod. Nekaj časa je stal tam in ni
vedel ne kaj naj reče ne kaj naj
stori. Potem je šel h grobu, kakor
je to že prej nameraval storiti, in
se je prepričal, da je bil prazen —
a to je že poprej vedel, zato mu to
spoznanje ni nič pomenilo. Potem
se je vrnil h klečeči ženi. Njen
obraz je bil tako poln pobožnosti in
zamaknjene sreče, da se mu je na-
ravnost smilila. Kar je njo tukaj
osrečevalo, sploh ni bilo resnično.
Lahko bi ji pripovedoval, kako je
bilo s tem vstajenjem, vsaj kakor si
ga je sam predstavljal — pa, ali ji
ni že dovolj hudega prizadejal? Ni
se mogel premagati, da bi ji pove-
dal svojo resnico. Previdno jo je
vprašal, kako se je po njenem mne-
nju primerilo, da je Kristus vstal.

Trenutek ga je začudeno gledala.
Ali on tega ni vedel? Potem pa mu
je z nosljajočim glasom opisala na-
tančno in v polnem zamaknjenju,
kako je angel — roke je imel izteg-
njene kakor konico kopja in na hrb-
tu plašč, podoben ognjenemu pla-
menu — priletel iz nebes. Konica
kopja je predrla med skalno steno
in vanjo zavaljeni kamen in ju lo-
čila narazen. To se sicer sliši pre-
prosto kot le kaj, in tako se je tudi
zgodilo, čeprav je čudež. Ali on te-
ga ni videl?

Baraba je povetil pogled in rekel,
da ni videl, na skrivnem pa si je
mislil, da je zelo zadovoljen, ker
tega resnično ni videl. To mu je
bilo dokaz, da so njegove oči zdaj
prav gledale, da zdaj ni videl več

nobenih obrazov, marveč le resničnost samo. Ta človek tukaj ni imel nobene moči več nad njim in on sam tudi ni doživel nobenega vstajenja ali česa podobnega. Žena z zajčjo ustnico pa je še vedno klečala na tleh žarečih oči in spominjajoč se tega, kar je videla.

Ko je naposled vstala, da bi odšla, sta se znašla spet skupaj in sta šla skupaj kos poti proti mestu. Ni sta se dosti pogovarjala, vendar je on vsekakor toliko zvedel, da je ona, odkar sta se tamkaj ločila, začela verovati v tistega, ki ga je imenovala božjega Sina, on pa ga je imel za mrtvega. Ko pa jo je vprašal, kaj je ta človek pravzaprav učil, mu na to vprašanje ni hotela odgovoriti. Gledala je proč

in se je izogibala srečanju z njegovim pogledom. Ko sta prišla do mesta, kjer se je pot odcepila, in je bilo videti, da ona namerava iti po poti, ki je držala v dolino Gehene, on pa se je bil namenil po cesti, ki se je končala pri Davidovih vratih, jo je še enkrat vprašal, kakšen je bil nauk, ki ga je oznanjal ta človek in je ona verovala vanj — čeprav mu za vse to ni bilo dosti mar. Tedaj je nekaj trenutkov stala in gledala v tla, potem ga je plaho pogledala in z nosljajočim glasom rekla: Ljubite drug drugega!

Potem sta se razšla.

Baraba pa je še dolgo stal tam in gledal za njo.

Pär Lagerkvist

V KATEDRALI BOŽJEGA GROBA

Pozabi marsikdo, kaj mu namen je
tu v hramu tvoje Golgote, Gospod,
ko dragotin premoti ga blestenje
in se pogled megli mu od krasot.

Jaz pa odmislim v zlatu tleče stenje,
baziliko, njen veličasten svod
in gledam v duhu tvoje le trpljenje
in moj slovenski s srcem križev pot.

In prosim skrušeno te, božji Sin:
premagal smrt si, tebi je mogoče,
da streš sovražnika, ki smrt nam hoče!

Naj pade vsak, ki snuje naš pogin!
Store naj čudež tvoje svete rane,
da narod moj, ki zdaj umira, vstane.

Anton Novačan

Velika noč na kmetih

Drugi dan je bila cvetna nedelja.

Dan se je počasi odpiral proti belkastemu žaru, saj se je jutranja zarja precejala kakor skozito sito in s prameni osvetljevala vzhodno plat, ki se je vzdigovala čedalje više kakor zlat baldahin nad monštranco, ki je že žarela, vendar še ni bila vidna.

Vitek je vrgel na skrinjo celo povescmo od rose še mokrih zlatorumenih vrbovih šib, pokritih z mačicami; Južka jih je začela urejati in povezovati z rdečo volno.

„Juža, ti bom smel nesti butarico? Kaj?“

„Kaj si ti spomni!... Ko vendar smejo samo ženske nesti butarice k blagoslovu!“

„Pred cerkvijo ti jo dam, samo skozi vas...“

Tako goreče jo je prosil, da mu je obljubila.

Cesta je že polna ljudi in oglašili so se tudi zvonovi; bučno so povabili v Gospodovo hišo in trijančili počasi, dolgo in na ves glas.

Iz hiše so vsi zavili proti cerkvi.

Sonce se je vzdignilo že zadosti visoko in ljudje so od vseh strani vreli v cerkev in se vsak trenutek usuli z zavrtov, da so po kolovozih kakor maki rdela ženska oblačila in da so brneli

pogovori med kričanjem otrok; tu pa tam so zadoneli vozovi, polni ljudi iz drugih vasi.

Praznična tihota je objela vas, le vrabci so čivkali in lastovke ščebetale in si znašale gnezda pod napušči. Vreme je bilo toplo; prva pomlad se je šele komaj dotaknila zemlje in pobožala drevje; sadovnjaki so stegovali proti soncu veje, vse polne napetih popkov; jelše so v tihotnem sopenju migljale z rumenimi a-branki; rjasti, lepljivi in dehteči poganjki topolov so se odpirali luči kakor piščančji kluni; muhe so sedale na ogrete stene; kakšna čebela se je z brenčanjem spustila na marjetice, ki so pogledovale izpod plotov, ali pa si pridno nabirala med po grmih, ki so z mladimi listki lizali kakor z zelenimi plameni.

Iz cerkve so se po tihotnem in kakor zaradi pomladi brnečem zraku širili glasovi pesmi in igranja orgel in včasih se je kakor obilen dež usulo zvončkljanje zvončkov.

Pomlad je vihrala že po vsem svetu in prišla obenem s ptiči, ki so prileteli k lanskim gnezdrom; na prizdignjenih legah so se njihove sušile, vode so upadale in zemlja je kar prosila pluga, gnoja in svetega zrnja...

In res, zemlja je čakala; mlado



Božji grob na veliki petek (Maksim Gaspari)

sonce jo je grelo, vetrovi so jo sušili, skozi in skozi jo je premakal topel in rodovitni dež, strjevale so jo megleni in ogrete spomladanske noči — da so trave priklile na dan kakor zelena ščet, da so se ozimne gnale v hitro rast; škrijanci so gostoleli nad njivami, štorke so brazdale po pašnikih, tu pa tam je tudi cvetel že zabohotalo na močvirjih proti lesketajočemu se nebu, proti nebu, ki se je kakor svetla in pregrnjena rjuha vzdigovalo čedalje više, da so hrepeneče oči segale že čedalje dlje, še onkraj robov vasi in gozdov; ves svet se je prebujal iz omrtvelega spanja, se pretegoval in se lišpal za spomladanske praznike veselja in radosti...

Povsod, dokler so le segle oči, so delali tako pridno, da se je cele dni, naj je bil dež ali lepo vreme, razlegalo veselo petje in vriskanje; po poljih so se bliskali plugi, mrgoleli so ljudje, konji so hrzali in vozovi veselo ropotali...

Prazniki so bili že pred durmi, zato se je nabralo toliko dela — okoli hiš je bilo vendar treba napraviti red, pa otroke pošiti, pa sebe tudi malo porihtati, odpeljati v mlin, pomisliti na žegen in še na toliko drugih vseh mogočih reči, da so v vsaki hiši gospodinjice hudo belile glave, kako naj bodo vsemu skupaj kos...

Polotile so se prazničnega pospravljanja, peke kruha in mesenja potice; testo so v dežah in

nečkah zavijale v pernice in vsajale kruh v peč. In povsod je bila ista pesem; naj je bil namreč kdo še tako reven in tudi če bi bilo treba vzeti naposodo ali prodati zadnji mernik žita, vsak si je moral pripraviti vsaj nekaj žegna, da se je mogel vsaj enkrat na leto, za veliko noč, po mili volji najesti mesa in drugih okusnih dobrot.

Še celo v cerkvi je bilo polno dela: župnikov hlapec je iz gozda pripeljal jelke, organist pa je z Rohom začel pripravljati božji grob. In ker se po stari navadi od petka pa do nedelje ni spodobilo jesti toplih jedi, so se torej majčkeno postili Bogu na čast in ostajali ob samem suhem kruhu in pečenem krompirju.

V Borinovi hiši so se že začeli pripravljati k žegnu. Hiša je bila poribana, okna čista in stene in svete podobe ometene pajčevin. Veliko mizo so pogrnile z zelo tenkim, belim pogrinjalom, ki ga je Jaguša ob robovih okrasila s širokim pasom, izstriženim iz rdečega papirja. Na sredo mize so postavile velik križ, okrašen s papirnatimi rožami, predenj pa na prekucnjeno skledo položile backa iz masla; bil je videti kakor živ: oči je imel narejene iz jagod rožnega venca, rep, uhlje, kopitca in banderček pa iz rdeče, izčesane volne. Šele potlej so v prvi kolobar položile hlebčke iz boljše moke in pšenične kolače, zamesene z maslom in na mleku; za njimi so prišle rumene pogač-

ke, potresene z rozinami; potej so prišle na vrsto manjše s sirom in spet druge, z jajci in posute s cukrom in sladkim makom, nazadnje pa so postavile veliko skledo z vencem klobas, obloženo z olupljenimi jajci; na ponvi je bila cela svinjska gnjat in precejšen kos glavine, vse pa okrašeno s poslikanimi pirhi; vmes so potaknile zelenega brusničevja in z zajčjo brado okrasile vso mizo.

Sosede so začele prinašati svoje v skledah, v nečkah in loncih in postavljati na klop zraven mize, ker je župnik naročil, naj bi se samo v nekaterih hišah najimenitnejših gospodarjev zbrali na žegnanje, ker mu je primanjkovalo časa, da bi se oglasil v vsaki posebej.

Porazšle so se brez daljših razgovorov, da bi se jim posrečilo priti o pravem času v cerkev na slovesno blagoslovitev ognja in vode, poprej pa so morale še zaliti ognjišča po hišah, da jih bodo potlej lahko znova podkurile z mladim, blagoslovljenim ognjem.

Južka je prinesla polno stekleničko vode in ogenj, s katerim je Hanka nemudoma prižgala pripravljena drva in tudi prva popila nekaj blagoslovljene vode, potlej pa poškopila z njo živino in sadno drevje na vrtu, ker je to pomagalo k boljši rodnosti in daljo živini lažje storjanje.

Župnik se je pripeljal z graščin šele pred mrakom, oblečen v koretelj. Organistov Mihal je no-



K žegnu nesejo na veliko soboto (Maksim Gaspari)

sil za njim kotliček z blagoslovljeno vodo in kropilom. Župnik je zmolil molitve, pokropil božje darove in povabil k vstajenju.

Polagoma se je stemnilo; mrak se je potihceno usipal na zemljo in potapljal sadovnjake, hiše in okoliške njive v modrikasto, komaj pregledno kalnino; tu pa tam so se še kje belile stene v zemljo se udirjajočih hiš in skozi sadovnjake so migotale prižgane luči, tam zgoraj, na jasnem nebu, pa se je zarezal beli srp mlade lune.

Vas se je ovila v praznično tiho in temo in v cerkvi, ki se je vzdigovala nad domačije, so zagorela vsa okna in skozi odprta glavna vrata je padala široka

proga svetlobe.

Kar kmalu so zadrdrali prvi vozovi in zavijali pred pokopališče in ljudje iz bolj oddaljenih vasi so začeli v gručah prihajati, pa tudi iz hiš v Lipcah so drug za drugim odhajali v cerkev in se kakor reka, ki počasi, a neprenehoma teče, pomikali k vstajenju.

Cerkev je bila že nabito polna, nagnetení ljudje so se prerivali in žuboreli kakor voda s šumom molitev, vzdihov, kašljanja in pozdravljanja in valovali od stene do stene, da so se od pritiskanja majala bandera, zasajena v klopi, in mlaji, s katerimi so odšli v zelenje oltarje in vse stene.

Župnik je pristopil k opravi lu in obenem s tem so se iz množice utrgali glasni vzdih in so se začele vzdigovati široko razprostrate roke. Pobožno so poklekali in se čedalje bolj stiskali, da je bilo pri priči vse ljudstvo na kolenih, z ramo ob rami, z dušo ob duši, kakor njiva, posajena z glavami, da so na rahlo vzvalovanem človeškem polju migljale samo oči, se pobliskale kakor metulji in koprnele proti velikemu oltarju, proti podobi od mrtvih vstalega Jezusa, ki je stal gol, okrvavljen, pokrit z ranami in ogrnjen samo z rdečim plaščem in z bandercem v roki.

V cerkvi je na mah potihnilo kakor ob spomladanskem dopoldnevu, ko sonce pregreje polja, ko se veter poleže in se klasje sklonjenih glav pomenjuje med seboj in ko samo nekje visoko pod sinjim nebom sladko donijo pesmi škrljančkov...

Počasi so se odtajali, da so se povsod premikale ustnice in da so molitve in vzdih šumeli potihem in obilno kakor dež, ki šumlja po listju; glave so se spuščale čedalje niže in včasih se je od kod utrgal kakšen jok, potlej so se spet kakšne v molitvi razširjene roke proseče stegnile proti oltarju.

Za vsa bitja je napočil dan veselja, velika noč, največji praznik v letu. Na vseh obrazih, pa čeprav za spoznanje upadlih zaradi posta, se razliva radost... Vsi od kraja se bojo vrnili na

domove, kjer bodo radostno uživali praznike, si privoščili počitek, jedi, spomladansko sonce in pogovore med prijatelji, kakor je velel Gospod Bog...

Župnik je stopil na prižnico in po cerkvi je nastal hrum, ker so se vzdigovali s klečal in še bolj rinili k prižnici in gledali proti župniku, ki je pripovedoval o Gospodovem trpljenju in o tem, kako so ga hudobni Judje križali, kako je prišel odrešit svet, kako je hotel prinesti pravico vsem, ki trpijo krivico, in kako se je zavzemal za reveže. Tako zgovorno je postavljaj pred oči krivice, ki so teple Gospoda, da je ljudem postalo kar vroče in da se je marsikatera kmečka pest stisnila v želji po maščevanju, ženska plat pa je na glas hlipala.

Dolgo je pridigal in vse na dolgo in široko razkladal, nazadnje pa se obrnil naravnost h ljudem, kako vsak dan, vsako uro in na vsakem kraju Jezusa mučijo naši grehi, kako ga morijo naše hudobije, brezbožnosti in nepokorščine božjim zapovedim, kako ga vsak človek križa v sebi, ne da bi se kaj prida menil za njegove rane in za sveto kri, prelito za naše zveličanje.

Pri tem so vsi ljudje zasmrkali in jokanje in hlipanje se je kakor burja v trenutku razširilo po globoko presunjeni cerkvi, da je moral utihniti. Šele potlej, ko so se malo unesli, je spet spregovoril, vendar to pot že veselo in spodbujajoče, in jim pripovedoval



Na velikonočno nedeljo sekajo pirhe (Maksim Gaspari)

o Gospodovem vstajenju od mrtvih. O tisti pomladi, ki jo Gospod v svoji dobroti vsako leto pripravi grešnemu človeku in jo bo pripravljaj vse do tistega časa, dokler se ne bo Jezus drugič vrnil na svet, da bo sodil žive in mrtve, da bo prevzetne ponižal, grešnike za vse večne čase vrgel v peklenski ogenj, pravične pa posadil na svojo desnico v večno slavo! In kako pride čas, ko bo vsaka krivica zaslužen kaznovana, ko bo konec joka trpečih in ko hudobija ne bo več gospodovala...

In govoril je tako goreče, tako pristrčno, da se je vsaka beseda kakor balzam razlila po srcu in kakor sonce posijala v duše, da

je čudna blaženost navdala vse in so v odkritosrčni skesanosti klicali nase usmiljenje in rešitev... Zaupanje je prevzelo vsa srca.

Ko je takoj potem župnik pri oltarju intoniral velikonočno pesem, ko so orgle spet zabučale z vso močjo, ko so zvonovi zatrijančili po vsem svetu in ko je župnik z Najsvetejšim zakramentom stopil izpred oltarja navzdol proti ljudem v sinjem oblaku kadila in pritrkavanju zvonov, je pesem zadonela iz vseh grl, da se je množica zamajala, da je žgoči vihar zamaknjenosti posušil solze in potegnil duše za seboj, da so se pri priči vsi skupaj kakor človeški gozd razmahnili

in zapeli kakor en sam mogočen glas in se uvrstili v procesijo za župnikom, ki je držal pred seboj monštranco, da je kakor zlato sonce, kakor mavrično sonce zagorela nad glavami in počasi plavala skozi neprešteto množico, skozi iskreče se luči, ki jih je bilo v dimu iz kadilnic komaj videti, povita v pesmi in pospremljena z očmi vseh vernikov in ponosena z ljubeznijo skozi vsa srca...

Napravili so obhod po sredi cerkve, lepo počasi, da so se korak za korakom pomikali v silni gneči in prepevali na vsa pljuča, orgle pa so kar naprej igrale in zvonovi so brez konca in kraja trijančili...

Aleluja! Aleluja! Aleluja! je hrumela cerkev, da so se tresli zidovi; pela so vsa srca in vsa grla in ti glasovi, plameneči in prešinjeni z ognjem, so se kakor ognjene ptice trgali s silnim krikom veselja, krožili pod oboki

kakor oslepeli od žara in leteli v spomladansko noč, se nesli kdo ve kam proti soncu in po širnem svetu, do koder sežejo človeške duše samo s koprnjenjem...

Hej! Napočil je radosten dan! Veseli se, kristjan, Kristus je od mrtvih vstal! Aleluja!

Od mrtvih je vstal Gospod, ki je bil mučen in zaradi človeške grde hudobije ubit! Spet je vstal v življenje iz teme in mraza, iz slabega vremena se je vzdignil preljubljeni! Ušel je iz objema neizprosne smrti, storil je nemogoče, samo da bi bil človek srečen, in tako zdaj ob tem spomladanjem času, ob času rodovitnosti plava nad zemljo, skrit v najsvetejšem soncu, in stelje naokoli veselje, budi opešane, oživlja mrtve, postavlja na noge sključene...

Aleluja! Aleluja! Aleluja!

Vladislav Stanislav Reymont
(Iz romana Kmetje,
prevedel Janko Moder)

VELIKONOČNI POZDRAV

Pozdravljeno, velikonočno jagnje!
Končno si brez trnovega venca med nami,
končno je čas tvoje krvave žrtve minil.
Danes mi tebi darujemo himne navdušenja.
Kako srečni smo danes kristjani!

Pozdravljeno, velikonočno jagnje!
Čeprav rojeno iz Boga, si postalo eden izmed nas,
si nam, ljudem, za zmeraj zvesto ostalo
in si s skrivnostjo svoje večne ljubezni
še nas, nezveste, nazaj k Očetu pripeljalo.

Pozdravljeno, velikonočno jagnje!
Ti si boj med življenjem in smrtjo dokončalo,
si boj med večnim soncem in minljivo temo
enkrat za vselej za nas izbojevalo.
Tvoja zmaga zavezuje zemljo in nebo.

Pozdravljeno, velikonočno jagnje!
Bodi pozdravljeno kot naše upanje,
kot naš Zveličar in Odrešenik.
Ti si resnično vstali Kristus.
Bodi na veke vekov slavljen!

Milena Merlak

Nekdo, ki je naša neizbežnost

Z božanstvom tu res ni kaj.
To je sprevidel celo Friedrich
Nietzsche, zanosni prerok nadčloveš-
ke rase prihodnosti. V tem pogledu
je njegova iskrenost vredna obču-
dovanja.

„Če bi Bog bival, bi Bog moral
biti jaz. To nisem. Torej Bog ne
biva.“

Sla, biti Bog: s tem se v Nietz-
scheju ni izrazil samo vzgon geni-
alnega pesnika, ampak mnogo več:
vzgon, ki je nezavedno na dnu vsa-
kega človeškega bitja.

Težnja po neskončnem, ki polje
iz vsake kolikor toliko dobre slike,
pesmi, glasbe, iz človekove znans-
tvene in tehnične nepotešljivosti, iz
njegove revolucionarne nepomirlji-
vosti, skratka vse, kar ga za razli-
ko od živali nenehno meče preko
samega sebe, onkraj proti novim
obalam, v sinje žrelo nedoseženega
— kaj je to drugega kakor prav
to: da preseže sam sebe v božanst-
vo? Da postane Bog?

Ali je mogel to temeljno težnjo
vsaditi v našo biološko neznatnost
kdo drug kakor Bog sam, če je?

Potemtakem je Bog sam tisti, ki
hoče napraviti iz vsakega izmed
nas boga. Potemtakem je moja sla,
da postanem bog, povsem zakonita.
Za kakšno krščansko uho diši ta
stavek po peklju. Dejansko ni nič
drugega kot manj abstraktna for-
mulacija stavka, da je človek po-
klican k nadnaravnemu življenju.
Saj je prav soudeležba pri tem živ-
ljenju — vključitev v sam božanski
slap Trojice — pobožanstvenje
človeka: razmahnitev njega same-
ga preko vseh doumljivih mejá.

Nebesa ne morejo biti nič dru-
gega kakor to, kar je preko vseh
muzik in tehnik, preko vseh erotik,
preko vseh revolucij: nebesa so
povzdig človeka na raven samega
božjega življenja.

Vse je odvisno od tega, ali se
vdaš v to, da Božanstvo sprejmeš,

ali pa se odločiš za to, da si ga vzameš sam. Ali rečeš Bogu Bog in sebi človek, ali pa stvar obrneš, eliminiraš Boga, napišeš z veliko začetnico Sebe in se daš na Njegovo mesto. In, spočet iz možnostnega razmerja 1:5 milijonov bilijonov, s preveč ali premalo kisline v želodcu, več ali manj prehlajen, več ali manj ignoranca, slabost in tema, proglašiš za Boga svoj Jaz. Si privoščiš razsojanje nad dobrim in zlim. Si vzameš avtonomijo, v kateri naj bi razkošno sijali tvoj jaz, tvoja pamet, tvoja oblast, tvoj vpliv, tvoj denar... In bi, ukopan na tem svojem piedestalu, po svoji popolni všeči svinjaril z resnico, z žensko, s podrejenimi, z denarnimi obveznostmi, z varnostjo na cestah...

Človeški pragozd je ves lišajast od tega samoizbranega božanstva. Vidimo ga žareti z lic, iz kretenj, iz drž, iz intervjujev. Iz ciničnega pogleda oblastnika, kateremu je človek samó kroglica, ki mu odletava na njegovem računalniku. Iz osvajalnega pogleda denarnika, pod katerim naj bi vse padalo na kolena v lagodno kupljivost. Iz ambiciozne kretnje umetnika, prepričanega, da so v njegov genij uprti žarometi sveta. Iz sitega obraza

lepotice, ki na svojih mečih čuti lakoten pogled ulice...

Eden je Bog in to sem jaz — s koliko obrazov govori ta izbira!

V tem pragozdu ga tudi ni debla brez tega lišaja.

Jaz, ta Bog, sili nezavedno iz znojnic vsakemu izmed nas. Kristjan ve celó to, da je boj proti temu falimentarnemu bogu v sebi na naravni ravni brezupen. Še več ve, namreč, da sam tega boja ne bo dobojeval: ta bog bo v njem mrtev — kakor je rekel Frančišek Saleški — četrť ure po njegovi smrti.

S tega vidika se krščanska avantura zarisuje v celoživljenjsko atletsko avanturo: še več, v celoživljenjsko bojno avanturo: v usodni kdo bo koga. Ali bo naše namišljeno božanstvo klonilo pred troedinim živim Bogom. Ali bo ostal v središču veselja naš Jaz ali Bog.

Na tem okopu se je doslej tudi osredotočil boj kreature, tako angelske kakor človeške: Lucifer in Adam.

Dve izbiri za jaz proti Bogu: dve samopobožanstvenji — dva kozmična falimenta.

Padec najsijajnejšega med čistimi duhovi in padec najbolj oblagodarjenega med ljudmi.

Bog hoče biti za svojo kreaturo izbira.

Alojz Rebula

Če boste rožni venec počasi molili in premišljali v družini, v skupnosti, osebno, vam bo pomagal, da boste polagoma dojemali Kristusovo ljubezen in ljubezen njegove Matere, ko boste obujali vse dogodke, ki so ključnega pomena pri našem odrešenju. Ob zdravarijah se boste poglobljali v skrivnost učlovečenja, v Kristusovo odrešenje, pa tudi v cilj, h kateremu smo naravnani, v božjo svetlobo in njegov mir.

Janez Pavel II.

Kristjan in verski tisk

Komisija za verski tisk pri Medškofijskem pastoralnem svetu je v dvorani teološke fakultete v Ljubljani priredila 28. januarja seminar o verskem tisku, na katerem so govorili dr. Franc Rode, profesor na teološki fakulteti, glavni urednik Družine dr. Drago Klemenčič, frančiskan p. Hieronim Žveglič in član župnijskega sveta v Preski Jože Jarc.

Naša dejavnost ne more in ne sme biti usmerjena le v pridobivanje dobrin, ki nam zagotavljajo življenjski obstoj, tudi sredstva družbenega obveščanja ne morejo in ne smejo biti zgolj reklama za to, kar dviga osebni standard. Bolj ali manj zavestno iščemo stike z drugimi ljudmi, zanimajo nas ideje, misli, mnemja, izkušnje drugih, dogodki doma in v svetu.

V življenju ni pomembno, da imamo naravnano švicarsko uro, pač pa, da smo orientirani v času, v katerem živimo. Kaj hitro pa se zgodi, da nas sredstva družbenega obveščanja s svojimi senzacijami potegnejo v vrtimec dogodkov, v katerem nismo več sposobni ločiti bistvenih od ne-bistvenih.

Na vseh področjih znanosti in tehnike so nenehne spremembe, iz dneva v dan se vrstijo novi do-

sežki in nova odkritja. Če vsaj do neke mere ne spremljamo razvoja in se nenehno izobražujemo, smo lahko kaj hitro tujci v svetu.

Cerkev si od vsega začetka prizadeva, da bi oznanilo Jezusa Kristusa doseglo čim več ljudi, zato se posebno v modernem času zaveda pomembnosti sredstev družbenega obveščanja; ta sredstva povezujejo vse človeštvo, razširjajo kroniko dobrega, prebuja zavest odgovornosti za uso-do božjega kraljestva na zemlji. Pri evangelizaciji je cenjena sicer živa beseda, toda tiskana ima mnoge prednosti; bilo bi odločno premalo, ko bi se ljudje duhovno hranili le s tistim, kar slišijo pri nedeljski maši.

Prekritje z verskim tiskom na terenu župnije je merilo njene vernosti. Uporaba verskega tiska je za kristjane dolgoročna duhovna investicija, zato so za razširjanje verskega tiska odgovorni poleg pastoralnih delavcev in članov župnijskega sveta prav vsi kristjani.

Brez verskega tiska bo vernost težko vzdržala preskušnjo v poplavi raznovrstnih sredstev družbenega obveščanja. Verski tisk ni le oblikovalec verske zavesti in življenja, temveč je tudi pokazatelj verskega stanja.

Kristjan in napredek

Pogosto se očita krščanstvu in kristjanom, ki hočejo živeti po evangeliju, da je njih mišljenje in delovanje bolj usmerjeno v oni svet kot pa v ta, na katerem živijo. Zlasti marksizem se je od vsega početka posluževal tega očitka proti vsaki veri, zlasti proti krščanstvu, češ da vera v onstransko srečo odvrča izžemane delavske množice od boja proti kapitalizmu. Tako naj bi bila vera mamilo — opij, ki hromi in uspava delavske množice. Danes se ta očitki v takšni obliki ne ponavlja več tako pogosto, ker je le preveč očitno, kako neresničen in neupravičen je. Danes, kot vsa stoletja svojega obstoja, je prav Cerkev ena glavnih sil, ki se je prizadevala in si prizadeva ne samo za duhovni, temveč tudi za materialni dvig človeštva. Cerkev je bila tista, ki je orala ledino v misijonskih pokrajinah in poleg katekizma učila ljudi civilizacije. In ali ni prav v naši Južni Ameriki danes Cerkev tista, ki največ dela in doprinaša največje žrtve za materialni dvig najbolj zapuščenih in obubožanih dežel in to za ceno velikih žrtev in mnogokje celo odkritega in krvavega preganjanja s strani tistih, ki nasprotujejo vsaki koreniti spremembi socialnih razmer?

Vendar nas bolj zanima načelno stališče Cerkve in krščanstva do časnega, zemeljskega napredka. Ali Cerkev kaj prispeva po svo-

jem namenu k zemeljskemu napredku?

Poglejmo najprej, kakšno je bilo Kristusovo zadržanje do materialnega napredka? Je Kristus s svojim delovanjem kaj doprinesel k časnemu napredku človeštva? Gre tukaj za „napredek“ v najobičajnejšem pomenu besede, za povečanje materialnega udobja, za povečanje konforta, kot se izražamo s tujko. Snovni napredek ni ves napredek, niti ne najvažnejši. Pristno človeški napredek ne obstoji izključno in še manj prvenstveno v izboljšanju snovnih pogojev življenja, temveč v izboljšanju človeka kot takšnega, ne pa stvari, ki človeku služijo. Človek namreč velja to, kar je, in ne to, kar ima. Pravi človekov napredek je torej predvsem njegov duhovni napredek, v prvi vrsti njegovo moralno izboljšanje — duhovni dvig človeka in človeštva. V tem smislu je gotovo, da je Kristus prišel na svet zaradi človekovega napredka in da Cerkev nadaljuje to delo za človeštvo.

A tukaj ne govorimo o tem napredku, temveč o materialnem napredku, o zboljšanju snovnih pogojev človeškega življenja. Ali je Kristus za ta napredek kaj storil? Jasno je, da bi Kristus lahko z največjo lahkoto in hitro dvignil človeško civilizacijo na neslušteno višino: poučil bi ljudi, kako naj premagajo bolezní, kako naj



Kristus s križem (Tiziano)

najbolj uspešno uporabijo naravne sile v svojo korist, kako naj se ubranijo naravnih katastrof in podobno. Kristus bi lahko v času svojega kratkega življenja storil za materialni napredek človeštva več in bolje kot vsi veliki dobrotniki človeštva pred njim in za njim. V resnici pa Kristus ni storil ničesar za snovni dvig človeštva, vsaj direktno ne. To ni bilo njegovo poslanstvo. Kristus je prišel na svet, da bi človeštvu oznanil veselo blagovest o božjem odrešilnem načrtu. Odrešil je človeštvo s svojo smrtjo na križu in ustanovil je Cerkev, ki naj nadaljuje njegovo poslanstvo do konca časov. Kristus je vstopil v

človeško zgodovino, da bi vrnil ljudem dostojanstvo božjega otrošva in jim tako odprl pot do večne sreče v nebesih.

To seveda ne pomeni, da bi bil Kristus tuj časnemu življenju, da ne bi kazal nobenega zanimanja za časne potrebe svojih sodobnikov. Gotovo ne! Evangeliji so polni Kristusovih čudežev, s katerimi je blažil človeške potrebe: ozdravljal je bolne, obujal k življenju mrtve, nasičeval je lačne. Bil je zdravnik in pomočnik tudi v materialnih potrebah. Še več, nekaj čudežev je storil celo brez resne potrebe: spremenil je vodo v vino in čudežno je napolnil svojim učencem mreže z ribami.

Pomoč bližnjemu je proglasil za eno največjih in nujnih del ljubezni do bližnjega. Sojeni bomo predvsem po tem, kako smo blažili trpljenje in potrebe bližnjih in sicer predvsem materialne potrebe. Tako je torej tudi skrb za časno blagostanje in materialni napredek stvar Kristusovega poslanstva, vendar — in to je važno povedati in poudariti — ne kot namen, še manj kot prvi namen, kajti Kristus ni prišel na svet, da bi nam prinesel časno, ampak večno srečo. Časno srečo le toliko, kolikor je združljiva in podrejena večni sreči. Namen in cilj je torej večnost. Krščansko upanje ima za svoj cilj večno srečo; vse drugo mora tej služiti in če ji ne služi ali pa jo celo ovira, nima pravice do obstoja.

In Cerkev? Podobno kot Kristusovo je tudi zadržanje Cerkve. Tudi Cerkev nima namena, da bi gradila „zemeljsko mesto“, temveč „nebeško mesto“. Poslanstvo, „ki ga je Kristus zaupal svoji Cerkvi, ni političnega značaja, tudi ne ekonomskega ali socialnega; namen, ki ji ga je Kristus dal, je verskega značaja“ (2. vatikanski koncil). Cerkev mora učiti ljudi pot večnega zveličanja, ne pa zemeljskega blagostanja. In vendar Cerkev blagoslavlja vsako pošteno človeško delo, tudi delo za materialni napredek, za večje blagostanje človeške družine na zemlji.

Vse stvarstvo je božje delo in vse, kar človek stori, da spopolni božje stvarstvo, je dobro, ker je v skladu z božjim načrtom. „Vse stvarnosti, ki tvorijo zemeljski red, niso samo sredstva, ki jih človek uporablja, da z njimi doseže svoj končni smoter, temveč imajo tudi svojo lastno vrednost, dano jim od Stvarnika“ (2. vat. koncil).

Po zgledu svojega ustanovitelja je tudi Cerkev vedno skrbela za zemeljsko in materialno dobro ljudi. Seveda različno v različnih časih. Nobenega svetnika ni in nobene redovne družine, ki ne bi v neki meri dvignila tudi snovno blagostanje človeštva. Zgodovina govori zelo zgovorno v tem pogledu. Tudi tu je Cerkev Učiteljica. Še danes je v mnogih krajih — in sicer redno najbolj zapuščenih — Cerkev tista, ki pospešuje materialni napredek prebivalcev. Ev-

ropa in svet bi danes drugače izgledala, ko bi v začetku srednjega veka ne nastopil sveti Benedikt s svojimi menihi, ki so ne le pokristjanili vpadajoče barbarske narode, temveč jih naučili tudi civilizacije. Tudi naša Argentina je lep zgled, kaj je Cerkev doprinesla in še doprinaša k njeni civilizaciji in kulturi. Pomislimo samo na pionirsko delo salezijancev v Patagoniji ali na jezuitske redukcije na argentinskem severu. In vse številno versko šolstvo, od osnovnih šol do univerz!

Cerkev nima kaj zavidati — tudi na tem področju in prav na tem področju snovnega napredka — nobeni drugi ustanovi, nobeni drugi človeški organizaciji. Predno sta se pojavila socializem in komunizem, je Cerkev že 19 stoletij delovala za izboljšanje materialnih pogojev človeštva. Delovala tiho, z ljubeznijo, brez samohvale in propagande, pa tudi brez iskanja lastne koristi, iz čiste ljubezni.

In vendar je to vse delala Cerkev in še dela ne z upanjem v časno srečo, temveč v upanju na večno srečo, gnana od prave krščanske ljubezni. Gre za ljubezen, ki jo je učil Kristus, ki je ozdravljajal telesa, da bi ozdravil duha. Gre za to, da če človeku pomaga iz takšnega materialnega stanja, ki more biti resna ovira za človeško življenje in še bolj za krščansko življenje. Težko je označiti ljudem, kako naj živijo duhovno življenje, če nimajo naj-



Žalostna Mati božja (Ljublj. stolnica,
18. st., kipar neznan)

bolj potrebnega za telesno in materialno življenje. Teško je učiti nekoga očenaševe molitve „daj nam danes nas vsakdanji kruh“, če si le redko more utešiti svojo lakoto.

Ko Cerkev odreši človeka od podčloveških pogojev, v katerih se je nahajal, da mu začne oznanjati evangelij, tedaj redno nastopijo novi delavci: dobrodelne ustanove, ki prevzemajo, kar je Cerkev začela iz gole ljubezni. Tedaj to ni več stvar Cerkve in Cerkev se umakne. Gre za svetne zadeve in je prav, da se Cerkev umakne. Treba je celo obžalovati, da se morda Cerkev včasih ni umaknila pravočasno.

Cerkvene ustanove so bile prve bolnišnice, ki jih je poznala zgodovina. Cerkvene tudi ustanove kot šole, zavetišča, ustanove za odkup sužnjev in ujetnikov. Ko je Cerkev to prepustila svetnim ustanovam, n e gre več za karitativne ustanove, temveč za svetna podjetja: restavracije, gostišča, bare, zdravstvene ustanove in podobno. Celo pokopavanje mrtvih je danes postalo plodonosno trgovsko podjetje. To ni kritika, ampak ugotovitev. Danes bi tudi Cerkev ne mogla več opravljati teh del iz gole dobrodelnosti. Današnje zgodovinske razmere so drugačne, kot so bile takrat, ko je Cerkev ustanavljala svoje dobrodelne ustanove. Dobro pa je, da se zavedamo, s kakšnim duhom se ista dela opravljajo danes po modernih ustanovah. Tem dobrodelnim ustanovam se je Cerkev posvečala, ko je bilo to nujno potrebno, ker ni bilo še podobnih svetnih ustanov. A to ni njeno bistveno in prvenstveno poslanstvo, kot tudi Kristusovo ni bilo. Kajti povečanje materialnega napredka je samo po sebi indeferentno za duhovni in nadnaravni dvig človeštva, kajti večje materialno udobje še ne pomeni večjega duhovnega napredka. Konfort ni samo po sebi pogoj za človeško in krščansko življenje. Lahko je pomoček, a življenje nas uči, da je lahko tudi ovira za duhovnost in pravo človečnost. In človekovo dostojanstvo je v duhovnem, ne v materialnem.

Lojze Kukovica

Multinacionalna podjetja in Latinska Amerika

Neredko se sliši in bere, da so večina gospodarskih in socialnih težav v Latinski Ameriki kriva multinacionalna podjetja. Deloma se s tem mnenjem strinjajo tudi škofje teh dežel v Documentu de Puebla (glej tč. 47, 66 in 1264). Če so res vsega kriva in v koliki meri se jih sme obtoževati brez razlike, bo skušal povedati naslednji sestavek.

Kaj je multinacionalno podjetje

Multinacionalna podjetja, nekateri jih imenujejo tudi večnarodna ali transnacionalna, so gospodarske ustanove, ki imajo sedež v eni državi, največkrat v dobro razviti, delujejo pa v več državah. Zaradi obsežnosti svojega delovanja dosegajo mednarodni pomen. Njihovo delovanje se obravnava tudi v mednarodnih ustanovah.

Jih je sorazmerno precej, a jih je med njimi le 200 vodilnih. Napovedujejo, da bo zaradi tehnološkega razvoja njihovo število še naraščalo in jih bo ob koncu tega stoletja že 400 vodilnih, ki bodo prevladovala v svetovnem gospodarstvu. V sodobnih mednarodnih gospodarskih odnosih so največkrat nosilec delovanja monopolov, zato so ne samo gos-

podarski, ampak tudi politični dejavnik.

Posebno pozornost vzbuja njihovo delovanje v deželah tretjega sveta, to je v Latinski Ameriki in v nekdanjih kolonijah v Aziji in Afriki. V teh deželah so z ozirom na gospodarsko moč večkrat odločilen činitelj v gospodarskem in političnem življenju.

Geneza multinacionalnih podjetij

Osnova multinacionalnih podjetij je stalni tehnološki razvoj proizvodnega procesa, njegovo raziskovanje in dopolnjevanje, solidna finančna baza in stalen dotok potrebnega kapitala ter dobro organizirana trgovinska mreža. Ta podjetja niso nekaj statičnega, podvržena so zakonom stalnega razvoja, dopolnjevanja in razširitve. Njihov glavni cilj je učinkovitost na vseh področjih. To pomeni biti prvi v tehniki in proizvodnji, dobro prodajati in zaslužiti. Voditelji teh podjetij smatrajo, da se cilj učinkovitosti ne more ocenjevati s stališča etike, ker bi s tem bila omejena učinkovitost sama (J. K. Galbraith). Uspešnost in učinkovitost ne moreta biti podvržena moralnim načelom, ker sta rezultat tehnike in drugih pomožnih kom-



binacij. Hočejo biti prosti vsakih moralnih vezi. V tem je jedro problema.

Taka podjetja so za vsako matično deželo velikega pomena, a tudi problem. So nosilec tehnološkega napredka s koncentracijo velike gospodarske in finančne moči, zato nočejo biti odvisna od državne oblasti, ampak si le-to hočejo podrediti. Kadar se začnejo širiti čez domače državne meje, jih domača oblast vedno podpira in ščiti, jih upošteva pri vodstvu svoje zunanje politike.

Kljub pogosti pasivnosti državnih oblasti jim je prostor delovanja vedno preozek, zato hočejo svet brez državnih meja, ali vsaj, da bi bila državna oblast vedno le pasivni žandar ali opazovalec njihovega delovanja, ter bi nastopila le takrat, kadar so ogroženi

njihovi interesi. Da se državne meje obidejo in dosežejo zaželeni cilji, se poslužujejo včasih tudi nečastnih in nedovoljenih poti. Zaradi tega so dobila pečat škodljivosti in nezaželenosti, a se jih nihče ne upa dotakniti pri koreninah, ker bi nastala škoda bila večja kot pa ona, ki jih povzroča. Morebitna nedovoljena pota in sredstva. Vendar se ne sme posploševati; jih je tudi precej, ki delujejo s čutom odgovornosti za skupno blaginjo.

Začetek v Latinski Ameriki

Začetek multinacionalnih podjetij v Latinski Ameriki soupada z začetkom kolonizacije same. Kolonizator ni prišel osvojiti same kontinente in vzpostaviti politično oblast, z njim so poleg

oznanjevalcev evangelija prišli tudi iskalci bogastva in naravnih zakladov. Ti zadnji so iz metropole prinesli potrebna finančna sredstva, da so lahko začeli z delom, in jih potem tudi naprej prejemale, če je bilo potrebno. Trgovali so najprej samo z metropolo in svoje prihranke nalogali v njenih denarnih zavodih. Vodilo njihovega delovanja je bil stalen razvoj in učinkovitost. Pri tem jih je podpirala državna oblast, ker je od njih imela velike koristi. Širil se je prostor njene oblasti in civilizacija. Že v teh začetkih so se ta prva multinacionalna podjetja posluževala nedovoljenih sredstev, večkrat so izkoriščevala in uničevala prvotno domače prebivalstvo.

Obljudeni in obdelani prostor se je širil v notranjost, toda prometne zveze niso služile notranjosti, ampak so vodile v koncentrirana gospodarska središča ob morski obali, iz katerih se je izvažalo bogastvo in uvažalo potrebno za nadaljnji razvoj in izkoriščanje. Ob teh obmorskih središčih se je potem začela prva industrializacija in z njo koncentracija prebivalstva, ki je prišlo iz onkraj morja. Ta prometna orientacija in industrijska geografija sta v svojih koreninah ostali nespremenjeni vse do naših dni.

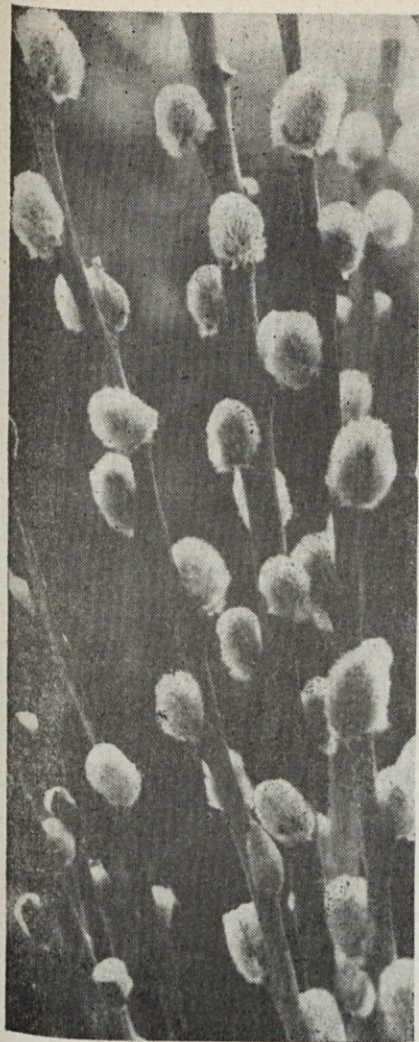
Gospodarski napredek in predvsem dober zaslužek sta privabila poleg kapitala metropole tudi kapital iz drugih dežel. Zaradi

obširnega prostora in izobilja je bilo prostora za vse. Vsak se je lahko udeleževal na svojem področju skoraj nemoteno.

S politično emancipacijo v prvi polovici 19. stoletja je začel zgublјati na pozicijah kolonizatorjev kapital, na pozorišču se je pojavil anglosaksonski. Ta je razpolagal z dovolj tehnologije in spretnosti, da je lahko začel z industrializacijo v večjem obsegu povsod tam, kjer je to odgovarjalo njegovim interesom. Potomci kolonizatorjev in prvih naseljenecv so postali domačini in nosilci politične oblasti v deželah, obenem pa sprejeli anglosaksonski kapital z vsemi privilegiji s ciljem, da jim industrializira dežele. Ta je to storil in priložnost usmeril v svojo korist. V začetku so se interesi domače politične oblasti in tujega kapitala strinjali. To sožitje je vodilo k lepemu napredku, ki je morda dosegel višek ob rojstvu sedanjega stoletja. Dežele, predvsem obmorske, so poleg precej dobrih prometnih zvez dobile elektrifikacijo, industrijo in kulturne ustanove. Obstajala je neka nenapisana pogodba, domači kapital se je vsidral v živinoreji in poljedelstvu, tuji pa v industriji in prometu. Vsi so služili in dobro živeli, delavski sloj pa je bil reven, neorganiziran in s skromno socialno zaščito.

Pojav problemov

Lastniki domačega kapitala, koncentriranega v živinoreji in



poljedelstvu, so svojo kulturno in idejno formacijo črpali iz Francije, predvsem Pariza, za nosilce industrijskega gospodarstva pa je bil merodajen anglosaksonski svet. Čeprav so skoraj vse drža-

ve Latinske Amerike za svojo politično ureditev kopirale model Združenih držav Amerike, niso prevzele njihove politične miselnosti in anglosaksonske kulture, zaradi česar je nastal prvi konflikt med prevzetim političnim modelom, kulturno orientacijo in psihološkim razpoloženjem. Nadelo so si politično ureditev, ki ne odgovarja njihovemu značaju, kar jim že od vsega začetka povzroča nemalo konfliktov in težav ter je korenina politične nestabilnosti.

V obdobju med dvema vojnama, posebej pa še po drugi svetovni vojni, se je začelo socialno prebujanje v Latinski Ameriki. Premožni in vodilni kader se je začel zavedati, da se tuja multinacionalna podjetja vmešavajo v njihovo politično življenje, premalo investirajo, dobro služijo in dobiček odvajajo v matične dežele. To in samo to je vzrok, da se dežela ne razvija, kot bi se morala, da ne napreduje dovolj. Delavci so začeli čutiti, da so izkoriščani, da premalo zaslužijo. Vzrok za svoje revno stanje so videli v multinacionalnih podjetjih. To stanje in razpoloženje so izrabili voditelji različnih idejnih tendenc in se največkrat s pomočjo vojaškega udara polastili oblasti. Vladali so z diktatorsko roko, nacionalizirali glavne panoge industrije in energetskih virov. Izvajale so se mogoče in nemogoče reforme. Po prvih znakih zboljšanja so nastopile še

večje težave, družba je postala neuravnovešena.

Škofje Latinske Amerike, zbrani v mestu Puebla v Meksiki v začetku leta 1979, pravijo, da se človek Latinske Amerike nahaja vedno bolj v neuravnovešeni družbi, ki ne odgovarja njegovim potrebam in tudi ne sožitju s sebi enakimi. Družbeni organizem je preplavljen z materializmom, ki omogoča bogatenje multinacionalnih podjetij na račun revnih, ki so vedno bolj revni. To se kaže v družbi, ki jo vodijo manipulacije različnih egoizmov in interesov s prikritim razlaščanjem narodnega imetja. Zato se večajo tudi razlike med bogatimi in revnimi deželami. Moč multinacionalnih družb je večkrat nad suverenostjo in oblastjo državne oblasti in so popoln gospodar naravnih bogastev (Documento de Puebla, tč. 1264).

Obstoječih krivic pa ni pripisati samo tujemu kapitalu in njegovemu ravnanju, ampak tudi stopanju in korupciji domačih lastnikov kapitala in nosilcev oblasti. Multinacionalni kapital pokaže vedno izredno veliko prožnost in se znajde v vseh okoliščinah, zato lahko enako sodeluje z latinskoameriški diktaturami in demokracijami. Za to svoje ravnanje najde uspešno pomoč v korupciji, ki se šopiri med domačimi nosilci političnega, socialnega in gospodarskega življenja. Vršijo se neke vrste nema tekma, pri kateri se vidi, da la-

tinska zvitost še ni kos razumsko hladnemu računanju in stopanju anglosaksoncev.

Spor med omikami

Odprava revščine, pospešitev razvoja in rešitev vprašanja multinacionalnih podjetij je predvsem vprašanje poštenosti in domačih investicij. Investicije so rezultat varčevanja, nepotrošenih dohodkov. Pogoj je varčevanje. Da se prihranki množijo, jih je treba naložiti v pridobitveno aktivnost, prevzeti riziko in se truditi, da podjetje uspeva.

Človek Latinske Amerike nima dosti smisla za varčevanje, čeprav bi to lahko storil. Mnogokrat, če kaj prihrani, ne vloži denarja v pridobitveno aktivnost, mišljeni so veliki prihranki, ampak jih potroši za lagodnost, veseljačenja, potovanja ali špekulacije. Če se končno le odloči za podjetniško aktivnost, hoče hitro in veliko zaslužiti. Gleda veliko manj na poslovno poštenost kot tuji podjetniki, ne misli dosti, ampak improvizira, se poslužuje za dosego cilja nedovoljenih sredstev, kar se rado maščuje in vodi v konkurz.

Tuja podjetja uspevajo, ker rastejo iz resničnih prihrankov, s katerimi ravna racionalno, se zadovoljijo z manjšim dobičkom in računajo na daljšo dobo. Socialniki ali voditelji so si med seboj pošteni in iskreni, ker končno le priznajo zapoved: delaj dobro in varuj se slabega, pa naj



gre za pripadnika katere koli veroizpovedi ali masona, vsi pri-
navajo vsaj puritanska moralna
načela. Zato korupcija, ki se dan-
danes očita multinacionalnim
podjetjem, ne prihaja od njih,
ampak jo v njo uvedejo največ-
krat domačini. To se začne takoj,
ko zaprosijo za dovoljenje za in-
vestiranje in predložijo načrt za
bodoče podjetje. V nekaterih de-
želah se mora podplačati samo
glavne funkcionarje, v drugih pa
vse, skoz katerih roke gre proš-
nja za investicije. Od podkupova-
nja so odvisne razne olajšave za
odplačevanje davkov v prvih le-
tih poslovanja. Tuja podjetja iz-
polnjujejo dosledno davčne in so-
cialne obveznosti, v kolikor jih
pa znižujejo na legalni minimum,
se to zgodi s pomočjo domačih
strokovnih in pravnih svetoval-
cev.

Tuji predstavniki v podjetjih
so bolj socialno čuteči in manj
predani privilegijem kot domači.

Ko v multinacionalnih podjetjih
prevzamejo vodstvo domačini,
marsikateri uslužbenec čez nekaj
časa potoži, da imajo tujci več
poštenosti kot domačini, postopa-
jo bolj korektno in nepristransko.
Tudi tuji denarni zavodi uživajo
večje zaupanje kot domači.

Multinacionalne družbe se a-
daptirajo v okolje, v katerem de-
lujejo, nikoli pa ne asimilirajo.
Morda je tukaj najbolj boleča
točka, če upoštevamo latinsko-a-
meriški nacionalizem. Vódena so
iz centralnega sedeža, imajo svo-
jo filozofijo in strategijo, ki ni-
sta filozofija in strategija deže-
le, v kateri se nahajajo. Vedno o-
hranijo svojo posebnost, so ne-
kaj svojskega v družbenem in go-
spodarskem življenju, kar se ne
dá prikriti niti zanikati. Vsled
tega so v sedanjih časih sprejete
kot nujno zlo, ker jih dežele po-
trebujejo.

Večina multinacionalnih podje-
tij dobro uspeva, doseže vsaj mi-
nimalni pričakovani dobiček. Na-
sproti temu domača podjetja zai-
dejo prej ali slej zaradi slabega
vodstva v težave. Vsled tega je
pogosta nevoščljivost, ki marsi-
katerega preslepi, da ne vidi real-
nosti. Tukaj je eden izmed psi-
holoških vzrokov, da so ta podjet-
ja tako zasovražena. Domačini
pozabljajo, da tuja podjetja niso
dobrodelne ustanove, ampak da
njihovi delničarji pričakujejo
pravične dividende za svoje in-
vesticije.

Multinacionalna podjetja prina-

šajo v dežele tudi tehnološko civilizacijo, ki spreminja dosednji način življenja. Obstajajo velike razlike v pojmovanju in vrednotenju te civilizacije (Pavel VI. v okrožnici Populorum Progressio, tč. 10). Ne gre samo za spremembo lestvice vrednot, ki jih hoče tehnološka civilizacija prilagoditi svojim ciljem, ampak med načinom življenja in navedami. Tako spor v svojem bistvu ni stvarnega značaja, zaradi dobičkov multinacionalnih podjetij, ampak gre v bistvu za spor kulturnega in psihološkega značaja, ki posega globlje v duševnost latinskoameriškega človeka, kot se pa navadno misli. Gre tudi za spor med omikami.

Socialni nauk Cerkve o problemu

Cerkvi vprašanje multinacionalnih podjetij ni tuje, kakor ji ni tuja skrb za človeka. Rešuje ga s svojim socialnim naukom, odkar je nastal. Papež Pavel VI. pa je v naši kritični dobi posvetil vprašanju posebno okrožnico O delu za razvoj narodov ali Populorum Progressio.

Papež pravi v okrožnici, da je socialno vprašanje postalo svetovno vprašanje (PP 3), ni omejeno na en sam narod ali deželo. Premožni narodi morajo pomagati k razvoju zaostalim dežellam. Ta pomoč mora biti brez skritih interesov, to je iskrena. Ena izmed takih pomoči so tudi lahko multinacionalna podjetja, če postopajo pošteno in nesebično

ter se postavijo v službo človeka.

Ljudje si prizadevajo za rešitev iz bede, zagotoviti boljši obstoj, zdravje, stalno zaposlitev; biti bolj udeleženi pri odgovornostih, biti varen pred zatiranjem in položaji, ki žalijo človeško dostojanstvo, skratka: več storiti, več znati, več imeti, da bi več bili. Narodi pa, ki so v novjšem času prišli do svoje samostojnosti, čutijo za potrebo, da k tej politični svobodi dodajo samostojno in dostojno rast tudi v socialnem in gospodarskem pogledu, da tako zagotovijo svojim državljanom popoln človeški razvoj in da v zboru narodov zasedejo mesto, ki jim gre (PP 6).

Multinacionalnim podjetjem se priporoča več socialnega čuta. Če so lahko socialno čuteča v domači deželi in izpolnjujejo socialno zakonodajo, zakaj potem ne bi mogla enako postopati tudi drugod (PP 70)?

Okrožnica je dosegla svoj uspeh v marsikateri deželi, marsikaj se je od tedaj že spremenilo. Vprašanje se obravnava v mednarodnih ustanovah bolj pogosto in to je precej pospešilo pomoč dežellam v razvoju in potrebi. Bolj počasi se zavedajo svojih dolžnosti nekatere dežele v razvoju, tudi v Latinski Ameriki, in pričakujejo vso pomoč od zunaj brez lastnega truda in prizadevanj. Toda brez lastnega sodelovanja vprašanja ne bo mogoče rešiti.

Avgust Horvat

Za pravo podobo kardinala Stepinca

Jakov Blažević, državni tožilec na procesu zoper zagrebškega nadškofa in kasnejšega kardinala Alojzija Stepinca, sedaj pa predsednik predsedstva SR Hrvatske, gotovo ni slutil, da bo s svojimi izjavami ob izidu svojih Spominov o pokojnem Stepincu, kardinalu Šeperju in sedanjem zagrebškem nadškofu dobil s strani hrvaške Cerkve odgovor, ki je spravil v zadrego sedanji režim, v inozemstvu pa povzročil mnogo komentarjev, in to gotovo ne v korist sedanjih jugoslovanskih oblastnikov.

Izjava kardinala Šeperja

9. februarja, na predvečer nove obletnice smrti kardinala Stepinca (umrl je 10. februarja 1960 v kraju Krašić), je vatikanski radio v svoji redni hrvaški oddaji objavil izjavo kardinala Franja Šeperja v zvezi s 3. delom Blaževićevih spominov, ki imajo naslov „Meč, a ne mir“. Takole je dejal kardinal Šeper:

„Letošnjo obletnico smrti kardinala Alojzija Stepinca doživljamo pod težkim vtisom izjav, ki jih je nedavno izrekel o njem eden naših vrhovnih političnih voditeljev in so bile objavljene

po radiu in tisku. Nihče ne more biti proti temu, da nekdo skuša utemeljiti ali opravičiti svoja pretekla dejanja, toda vse to mora sloneti na resnici in dejstvih.

Na žalost pa v Stepinčevem primeru o tem ni govora. Dejstvo je, da sta si dajalec izjav (Blažević) in Stepinac stala drug drugemu nasproti, a ne v enakih vlogah: eden je bil tožitelj, drugi obtoženec. Podoba Stepinca, kot jo je podal Blažević v svoji knjigi, je **zgodovinska potvorba**.

Za časa univerzitetnega študija v Rimu sem bil skozi sedem let Stepinčev sošolec in skupno z njim živel v zavodu. Kasneje sem bil prvih sedem let njegove škofske službe od 1934 do 1941 njegov osebni tajnik. Končno me je Apostolski sedež imenoval za njegovega naslednika.

Mislim, da če kdo, sem ga od blizu spoznal jaz, zlasti njegov značaj in miselnost. In moram reči, da sem ga spoznal drugačnega, kot ga prikazuje Blažević. Da, Stepinac je ljubil svoj narod, istovetil se je z njim, ker je to smotral za svojo osebno moralno dolžnost. Ni bil politik, še manj po stranki opredeljen. Bil pa je odločen nasprotnik komunizma. Ne smemo pri tem pozabiti, da je

imel Stepinac pred očmi konkretno podobo komunizma, to se pravi stalinizma, ki ga danes obsoja ves svet, vključno Sovjetska zveza. Težke obtožbe, da je pomagal ustaštvu, bi bilo treba šele dokazati, a dejstva so drugačna.

Upam, da pride čas, ko se bo moglo tudi o procesu zoper Stepinca kritično, brez predsodkov in strasti razpravljati. Ne smemo pozabiti, da tistim, ki bi mogli pričati v korist Stepinca, to ni bilo dovoljeno, češ da je to brez pomena. Med tistimi pričami, ki so zaman čakale v prostoru poleg sodne dvorane, sem bil tudi jaz. Take besede, ki so sedaj padle s tako visokega mesta, gotovo ne pomagajo k pomirjenju duhov, ki bi bilo v sedanjem času tako potrebno. Slava kardinalu Stepincu!“

Pridiga nadškofa Kuharića

Naslednji dan je zagrebški nadškof Kuharić opravil v natrpano polni zagrebški stolnici koncelebrirano sv. mašo ob 21. obletnici Stepinčeve smrti. Somaševalo je 7 škofov in 159 duhovnikov. V dolgi in izčrpnih homiliji je prikazal resnično podobo velikega nadškofa. Med drugim je dejal:

„Bil je vedno dosleden označjevalec evangelija, a je bil obtožen kot sovražnik človeka, hrvaškega naroda, da, celo vseh tegob, ki so zadele Cerkev. Priveden je bil pred sodišče kot zločinec. Ta obtožnica se še vedno po-

navlja; te dni je bila celo objavljena prek radia in tiska pred najširšo javnostjo in to po osebi, ki ima v SR Hrvatski najvišjo politično odgovornost.

Ponovno izjavljamo: taka obtožnica je nesprejemljiva, ker se opira samo na silo. Pravične in objektivne sodbe o tej krvavi vojni drami ne more izreči le ena stran. Potrebna je sodba zgodovine, ki se bo naslanjala na objektivno razčlenbo vseh dejstev, celotnega niza dogodkov, ki imajo svojo vzročnost in predzgodbo. Sodba zgodovine zavrača tendenciozno propagando, išče pravično sodbo in čisto resnico, da se vse stvari postavijo na pravo mesto. Koliko oseb je zgodovina že rehabilitirala in jih razglasila za nedolžne, ki so jih razna sodišča obsodila kot zločince. Vsi mučenci so bili sojeni kot zločinci, pričenshi s Kristusom. Že tedaj je Pilat sodil proti svoji vesti.

Da bi se mogla razkriti vsa resnica, bi bilo potrebno obnoviti ves proces in obelodaniti vse, kar je kdo delal, govoril in po kakšnih načelih se je ravnal. Potrebno bi bilo nepristransko in celotno razčleniti celotno obdobje in vloge ter ravnanje vseh, ki so bili vrženi v strašni vrtnec svetovne, državljanske in revolucijske vojne. Za to pa je potrebno mednarodno sodišče, ki bi imelo dovolj znanstvene objektivnosti, politične neodvisnosti in moralne odgovornosti za izrek

sodbe. Jasno je, da je rehabilitacijski proces v korist Stepinca pri nas neizvedljiv.“

Nato nadškof Kuharić našteje Stepinčeva plemenita dela. Branil je človeka. Tako je v 9. zvezku dokumentov, ki jih je objavil Apostolski sedež iz časov druge svetovne vojne, na straneh 224 do 229, povedano, kaj vse je storil kardinal Stepinac v obrambo preganjanih oseb: za Žide, za srbsko prebivalstvo, zoper streljanje 260 Srbov v Glini, zoper siljenje pravoslavnih v katoliško Cerkev, sprejem 200 slovenskih duhovnikov, ki jih je tako rešil pred deportacijo, ostra obsodba taborišča v Jasenovcu. 24. februarju piše: „To je sramotna rana in počin, ki kliče v nebo po maščevanju..“

Ko so ga po končani vojni javno napadali, da hodijo k njemu razne osebe, da bi posredoval za zaprte, izginule, na smrt obsojene, in teh ni bilo malo, je 2. avgusta 1945 pisal takratnemu predsedniku vlade republike Hrvatske dr. Vladimiru Bakariću: „Nisem mogel odgnati teh ljudi kot nisem skozi štiri leta odbil nikogar iz vaših vrst, ki so prihajali s prošnjo, da posredujem.“

2. junija 1945 je Tito sprejel zastopstvo zagrebške škofije na čelu z generalnim vikarjem msgr. Salis Seewisom. Med drugim mu je Salis Seewis dejal: „Vi imate danes v svoji vladi ljudi, katerim je Stepinac rešil s svojimi intervencijami življenje. Za časa voj-

ne je oskrboval s hrano 7.000 otrok iz partizanskih vrst, pa ni vprašal, ali so Hrvati ali Srbi, katoličani ali pravoslavni. Premnoge Srbe, Žide in cigane je s svojim posredovanjem rešil pred smrtjo. Protestiral in govoril je zoper nacionalistična nasilja, rasistične zakone, obešanje talcev.“

In še bi se dalo naštevati. Na vsako točko v obtožnici bi se dalo odgovoriti obširno in dokumentirano. Pa prepustimo to zgodovini, je vzkliknil nadškof Kuharić. Ne Stepinac ne njegovi nasledniki niso bili nikdar „tuje telo, ki na tuj račun vodi borbo zoper hrvaški narod“ (Blaževičeve besede). Hrvaška Cerkev je Kristusova, vtkana v bit hrvaškega naroda, nikdar proti njemu, ampak vedno z njim, deleč z njim enako usodo. To je Cerkev, za katero je z zaporom in ponižanjem pričalo šest kardinalov: Jožef Slipy iz Lvova, Štefan Višinski iz Varšave, Jožef Beran in Štefan Trochta iz Prage, Jožef Mindszenty iz Ostrogona in Alojzij Stepinac iz Zagreba.

Ne želimo zaostrovati odnosov z nikomer, a istočasno se ne moremo odreči svojemu osebnemu dostojanstvu. Želimo si miru, toda v pravici, resnici, ljubezni in svobodi!

**Izjava msgr. Stankovića
v imenu duhovnikov v tujini**

Na sklepni razpravi plenuma teološko-pastoralnega tedna du-

hovnikov dne 30. januarja pa je msgr. Vladimir Stanković, ravnatelj dušnega pastirstva za Hrvate v tujini, prebral izjavo.

„Skupaj z delegati hrvaškega inozemskega dušnega pastirstva Bernardom Dukićem iz Nemčije, Efremom Kujundžićem iz Avstrije in Radom Vukšićem iz Švice, ki predstavljajo 120 hrvaških duhovnikov v teh državah, kot ravnatelj dušnega pastirstva za Hrvate v inozemstvu in kot tajnik sveta škofovske konference za izseljence, dajem ob izidu spominov predsednika predsedstva SR Hrvatske Jakova Blaževića in njegovih izjav ob tej priložnosti naslednjo izjavo:

Hrvaški katoliški duhovniki in njihovi verniki zunaj domovine so neugodno presenečeni, da je avtor v velikem delu 3. zvezka predstavil podobo zagrebskega nadškofa kardinala Stepinca na takšen način, da globoko žali njihova verska čustva. Vprašujejo se, zakaj je bilo to potrebno dvajset let po njegovi smrti in skoraj 36 let po koncu 2. svetovne

vojne. Hrvaški duhovniki in njihovi verniki v inozemstvu cenijo kardinala Stepinca kot duhovnega velikana.“

V nadaljevanju svoje izjave msgr. Stanković „najodločnejše zavrača politično etiketiranje, s katerim je predsednik Blažević označil“ lanski Kuharićev obisk pri hrvaških izseljencih v Avstraliji, Novi Zelandiji in Južni Afriki. „Hrvaški katoliški duhovniki in verniki zunaj domovine so presenečeni tudi nad izrazi, s katerimi je ob objavi svojega dela avtor — najvišji državni funkcionar v SR Hrvatski — govoril o svetem sedežu, načelniku kongregacije za verski nauk kardinalu Šeperju in sedanjem zagrebskem nadškofu in predsedniku jugoslovanske škofovske konference Franju Kuhariću.“ Izražajo jima svojo lojalnost in solidarnost.

Djakovski škof Ciril Kos je izrazil solidarnost z izjavo msgr. Stankovića in zgoraj omenjenih duhovnikov.

Ponekod sprejemajo zakonske formule, ki načelno zagotavljajo svoboščine človekovemu duhu, na primer svobodo misli in izražanja, versko svobodo, svobodo vesti, hkrati pa je družbeno življenje tako urejeno, da uporaba teh svoboščin pomeni za človeka, da je, če ne formalno, pa praktično, obsojen, da postane državljan drugega ali tretjega razreda, da so prizadete njegove možnosti za napredovanje v družbi, za strokovno kariero ali za sprejem nekaterih odgovornih služb; včasih pa izgubi celó možnost, da bi svobodno vzgajal svoje otroke.

Janez Pavel II. na 34. gen. skupščini ZN v N. Yorku 2. okt. 79.

Strpnost je lastnost, ki je danes močno potrebna ob sožitju z drugimi ljudmi. Brez nje si ni mogoče misliti resničnega sožitja in iskrenega sodelovanja. Čim bolj se je človek zavedal sam sebe in svojih posebnosti, tem bolj so se pokazale razlike med posameznimi ljudmi. Prav tako pa je napredek znanosti odkril marsikatero zaplete nost stvari in pojavov, ki jih prej s te strani nismo poznali. Sredstva množičnega obveščanja nas z nenavadno naglico obveščajo o vsem, kar se kje dogaja in kar ljudje odkrijejo ali mislijo. Zato je razumljivo, da se ljudje odločajo za različne poglede na svet in življenje, kar njihovo različnost od drugih še poveča. Opraviti imamo torej s pluralizmom v najširšem pomenu, kakor imenujemo ta pojav, ki je tako značilen za naš čas. Pluralizem pa zahteva strpnost, če hočemo živeti v miru in sodelovati.

Kaj strpnost zahteva od nas?

Strpnost zahteva, da sprejmemo drugega človeka takšnega, kakršen je, da mu iskreno priznamo njegovo drugačnost. Strpnost pomeni ponižnost, skromnost, spo-

znanje, da nismo popolni in ne v posesti vse resnice, da zaradi tega utegnejo drugi imeti v marsičem prav, četudi drugače mislijo in drugače ravnaajo. Strpnost je dokaz, da smo se živeli v drugega človeka, in hkrati zavest, da ga nikdar ne moremo popolnoma razumeti. Spoštovanje osebe in svobode drugega človeka, ljubezen do vsakega človeka kot človeka, vse to nam narekuje strpnost, vse to je zanjo potrebno. Koniec koncev pa gre za upanje kot obnebe našega življenja, ker le iz njega prihaja tisto, kar imenujemo strpnost. Strpni so ljudje upanja.

Tudi med ljudmi, s katerimi živimo, delamo, se srečujemo, so razlike, ki jih moramo sprejeti in upoštevati. Ne pričakujmo in ne zahtevajmo, da bi morali vsi v vseh podrobnostih tako misliti, kakor mislimo sami. Bodimo veseli novih pobud. Znati moramo tudi čakati in sploh potrpeti drug z drugim. Spoštujmo vest drugih in potrpiamo tudi z njihovimi slabostmi. Spomnimo se na precejšnje razlike že med apostoli, ki nikakor niso bile v škodo Cerkvi.

ČLOVEŠKA PLEMITOST JE SLED BOŽJEGA

Med kristjani sem našel mnoge, ne le človeško najžlahtnejše, ampak tudi intelektualno najbistrejšje ljudi. In danes opažam, da vsi vrhunski misleci, tako ali druga-

če, direktno ali indirektno, kažejo na to, da je vera vse nekaj drugega, kakor je mislila objest prejšnjega pozitivističnega stoletja. Omenil bi lahko celo vrsto

eminentnih fizikov, filozofov, umetnikov, ki opozarjajo na temeljno važnost tega problema. Vzemimo Marxovo revolucionarno idejo, Nietzschejevo idejo o nadčloveku, Camusov revolt proti usodi, Kafkovo občutje izgubljenosti ali Beckettovo totalno občutje absurda, vse to so tako ali drugače neke priče, neki tragični klici po tem, da je človek potreben odrešenja...

Žal sem prišel do prepričanja, da je pri znanstvenikih in umetniku napuh skoraj zraščen z njegovo nadarjenostjo in ta je potem temeljna ovira za srečanje z Bogom. Danes imamo celo vrsto elitnih duhov na področju literature, filozofije in tako dalje, ki so ganljivo verni kristjani. Od Daniela Ropsa preko Mauriaca do Claudela in drugih. Tem bi danes upal prišteti tudi Solženicina. Iz romana Prvi krog bralec utemeljeno sklepa, da Solženicin popolnoma priznava Kristusovo božanstvo, vsa njegova etika pa je globoko evangeljska. To je pa samo

pri tistih vrhunskih duhovih, ki imajo v sebi tisto skrajno intelektualno poštenost, da so pripravljene videti svoje lastne mere. Če pa človek ni pripravljen na to, da brezkompromisno prizna svojo omejenost, svojo bistveno ignoranco, svojo nemoč, je pot do vere zelo težka.

Med kristjani sem našel najvišje duhove, genije, kot Avgušтина, Paskala, Tolstoja... Čim več sem našel v kakem človeku zdravega človeškega elementa, tem več sem našel v njem takšne ali drugačne simpatije do krščanstva in narobe. Ko sem spoznaval ljudi, sem imel občutek, da je njihova človeška žlahtnost, pa naj so bili kristjani ali ne, zmeraj sorazmerna z nekim temeljnim spoštovanjem vere in posebno Kristusa. V življenju še nisem srečal človeka, ki bi vzbudil moje osebno in intelektualno spoštovanje, da bi res sovražil krščanstvo.

Alojz Rebula

V državi imajo državljani pravico in dolžnost, da imajo besedo pri političnem življenju. Kajti narod lahko zajamči skupno dobro vseh ter sanje in težnje njegovih različnih članov samo takrat, če vsi državljani v polni svobodi in s polno odgovornostjo radovoljno in nesebično delajo za dobro vseh.

Dolžnosti dobrega kristjana so več kot beg pred propalostjo, več kot neizkoriščanje drugih. Te dolžnosti vključujejo tudi pomoč pri snovanju pravičnih zakonov in struktur, ki pospešujejo človeške vrednote. Če kristjan naleti na krivičnost ali na kaj takega, kar nasprotuje ljubezni, miru in edinosti v družbi, se mora vprašati: Kje sem kaj pogrešil? Kaj sem napak napravil? Česa nisem naredil, k čemur me je resnica mojega poklica spodbujala? Sem grešil z opuščanjem? Janez Pavel II. v Nairobiju, Kenija, 7. maja 1980.

Nekatere najpomembnejše človekove pravice

Splošna deklaracija o človekovih pravicah ter pravni pripomočki na mednarodni in narodni ravni skušajo ustvariti splošno zavest o človekovem dostojanstvu in opredeliti vsaj nekatere teh neodtujljivih človekovih pravic. Naj mi bo dovoljeno, da nekatere izmed najpomembnejših naštejemo:

pravica do življenja, do osebne svobode in varnosti; pravica do prehrane, obleke in stanovanja, do zdravja, počitka in odmorov; pravica do svobodnega izražanja, do vzgoje in kulture; pravica do svobodne misli, vesti in vere in pravica posamezno in skupno, zasebno in javno razodevati svojo vero; pravica do izbire življenjskega stanu, do ustanovitve družine in do vsega, kar je potrebno za družinsko življenje; pravica do lastnine in dela, do pravičnih delovnih pogojev in do pravične plače; pravica do shajanja in združevanja; pravica do svobodnega gibanja ter do notranje in zunanje selitve; pravica do narodnosti in do stalnega bivališča; pravica do političnega sodelovanja in pravica do svobodne izbire političnega sistema v ljudstvu, ki mu kdo pripada.

Vse človekove pravice skupaj so odgovor na notranjo vsebino dostojanstva človekovega bitja, če gledamo nanj celotno in ne samo v eni njegovih razsežnosti; nanašajo se na zadovoljitev bistvenih človekovih potreb, na uživanje njegovih svoboščin, na njegove odnose z drugimi; nanašajo se pa vedno na človeka, na njegovo polno človeško razsežnost.

Janez Pavel II.

na 34. generalni skupščini Združenih narodov v New Yorku,
2. okt. 79.

Glede na resnico o človeku moramo zavreči materializem v vseh njegovih oblikah, saj je zmeraj vir zaslužnjenja: bodisi zaslužnjenja brezdušnemu iskanju materialnih dobrin ali še hujšega zaslužnjevanja človeka, telesa in duše, ateističnim ideologijam, konec koncev vedno zaslužnjenje človeka človeku.

Janez Pavel II.

univerzitetnim profesorjem, študentom in izobražencem v Kinšasi,
Zaire, 4. 5. 80.





Za mladino za mladino

Materialistični in realistični nazori

Vezi, ki povezujejo osebe

Trije členi, ki jih vsebujeta glavni dve zapovedi krščanstva, so: Bog — jaz — bližnji; ali z drugimi besedami: Bog (oseba) — človek (oseba) — družba (osebe).

Odnos, ki naj po krščanskem svetovnem nazoru vlada med osebami, je ljubezen.

Bog je središče stvarstva.

Družbo sestavljajo osebe. Povezuje jih istočasno medsebojna ljubezen in ljubezen do Boga, to je do skupnega Očeta. Tako je ves sistem harmonično povezan v ljubezni, okrog Stvarnika, ki je njen vir.

Kadar pozabimo na Boga, kadar hočemo urediti družbo zgolj na naravni podlagi, se znajdemo pred vprašanjem: kaj naj bo osnova ali središče novega sistema (svetovnega nazora)?

— Če odgovorimo, da je to „človek“, ki mu je družba sredstvo, vez med osebo in družbo pa „korist“, je to liberalizem.

— Če govorimo, da je zadnji namen in najvišja dobrina „človeška družba“ (človeštvo kot celota), ki ji je človek le sredstvo in vez z njim „korist“, je to marksizem.

Zgodovina človeštva niha med omenjenimi „neravnovesji“. Uče jih individualistično ali kolektivistično usmerjeni filozofski tokovi, ki hočejo urediti svet brez ozira na Stvarnika in njegov red.

LJUBEZEN IN KRŠČANSTVO

Ljubezen je vez, ki povezuje ves krščanski nauk v enoto. Tu ne gre za kako posebno vrsto ljubezni, marveč za zmožnost ljubiti, ki jo je Bog položil v človeka, ko ga je ustvaril po svoji

podobni. Gre torej za zmožnost ljubiti in za potrebo biti ljubljen.

Vendar sila ljubezni naj bo usmerjena le v tri smeri: do samega sebe, do bližnjega in do Stvarnika.

Dar ljubezni je predragocen, da bi ga človek usmerjal na stvari. Ljubiti pomeni navezati svoje srce, težiti za tem, kar ljubimo. Zato naj bo predmet naše ljubezni vedno le oseba, nikdar nižje stvarstvo, ne zlato, ne videz, ne denar, ne oblast, ne ugodje. Le Bog in ljudje naj bodo predmet naše ljubezni, kakor uči osnovna zapoved krščanstva, kajti le oseba more osebi izkazovati tisto razumevanje, ki je pričetek in temelj vsake ljubezni.

Ne pozabimo, da ljubi Stvarnik — naš Oče — v neskončno popolnejši meri kot človek. Vse stvarstvo je sad njegove ljubezni. Bog ljubi sebe in človeka, ki je njegova stvaritev. In ker ljubi, hoče tudi biti ljubljen. Vsaka ljubezen išče odgovora.

Kadar človek usmerja svojo ljubezen v enaki meri do sebe, do bližnjega in do Boga, vrača Stvarniku ljubezen, prav kakor vračajo otroci ljubezen očetu, če se imajo radi in je v medsebojnem razumevanju vključena ljubezen do staršev.

Kadar imamo radi le to, kar mislimo, da nam je koristno, je to znak sebičnosti in pomeni, da Stvarniku ljubezni ne vračamo. Bistvo greha je nevredno ravnanje z ljubeznijo, ki jo je Bog položil v nas.

Kdor ljubi in ni ljubljen, trpi. Sam Bog ni izjema. Stvarnikova ljubezen do nas je popolna in neprestana. Kadar mu je ne vračamo, smo zato krivi njegovega trpljenja. A Bog — neskončna popolnost — ne more trpeti! Zato se je druga božja oseba morala učlovečiti — da je Bog lahko trpel. Ljubezen, ki je vir sreče, postane vzrok trpljenja, kadar ne najde odgovora. Kristus je trpel zaradi ljubezni, ki jo kot Stvarnik izkazuje svojim otrokom in mu jo ti vračajo mnogokrat z nezanimanjem, če ne celo s prezirrom.

Božja napoved odrešenja in učlovečenja druge božje osebe je istočasna s človekovim grehom. Človeški rod je moral čakati na izpolnitev obljube dolga stoletja. Za Boga pa, ki je nad časom, te zgodovinske razdalje ni.

Ne delajmo napake misleč, da je več vrst ljubezni. Ljubezen — sila ljubezni — je le ena, in ta izhaja iz Boga. In to nagnjenje delimo med soljudi — starše — zakonske druge — otroke — prijatelje — znance — vse človeštvo in Boga, od katerega smo ta dar prejeli.

Vendar v kolikor ne ljubimo z vsem srcem Boga in bližnjega in sebe, smo sokrivi trpljenja, ki je na svetu.

V omenjeni zapovedi je ključ za človekovo časno srečo (odnos med ljudmi) in njegovo večno srečo (odnos z Bogom). Zato ni nobena zapoved večja.

Marko Kremžar

Odgovorna svoboda in svobodna odgovornost

Svoboda ni toliko v tem, da bi človek smel ali mogel nekaj zahtevati od Boga, ampak v tem, da Bog od nas nekaj zahteva. Biti svoboden je dolžnost, ki nam jo Bog sam nalaga. Moremo skoraj reči, da smo po božji volji obsojeni na svobodo.

Po sv. Avguštinu je Bog postal človek zato, da je človek spet mogel postati božji. To „pobožanstvenje“ človeka je značilno za krščansko vero. Ker je neskončno svobodni in neodvisni Bog hotel narediti človeka po svoji podobi in sličnosti

tudi glede svobode, zato je prav krščanstvo vera najbolj radikalne svobode.

Toda na ta način božjih, božanskih oz. pobožanstvenih bitij, ki bi svobodno pripadala Bogu, se ne da „proizvesti“, se jih ne dá na silo narediti, niti Bog sam tega noče. Bog nas svobodno hoče svobodne. Človek more postati božji, se darovati Bogu, edinole v svobodno izbranem sožitju z Bogom. Celo več. Od vseh stvari je samo človek sposoben, da Boga prostovoljno sprejme ali odkloni.

Nikdar ni nihče tako globoko spoštoval človeške svobode kot Jezus. Zato tudi On ne zahteva, da bi bila vera „nenaden krik“ trenutnega navdušenja ali čustvene omočice. Vesel je pa premišljene privolitve in svobodnega darovanja Bogu.

Sledeč božjemu Ustanovitelju je tudi Cerkev ostala zvesta načelu popolne svobode. Cerkev je vedno učila, da je vest poedinca (pravilno vzgojena, se razume) najvišji odločilni kriterij zveličanja. Kajti potrebno je osebno prepričanje in svobodna pritrditev veri. Sicer Bog ve, da v tem življenju nismo sposobni popolne verske gotovosti in jasnosti, pričakuje pa, da Ga prostovoljno sprejmemo, mu svobodno služimo in Ga ljubimo z vsem srcem, z vsem mišljenjem, z vso močjo, z vsem življenjem! J. Re.





v družini

EVANGELIJ Z OČMI ZAKONCEV

ZAUPANJE V BOŽJO PREVIDNOST

Aleluja odmeva v naših cerkvah in v naši notranjosti. Aleluja, ki pomeni veselje in zaupanje v Boga in njegovo zmago nad zlom ter smrtjo. Veselo oznanilo evangelija ima svojo moč in prepričljivost prav iz te vere v vstalega Kristusa, ki tudi našemu življenju daje neslutene možnosti in razsežnosti. A naša vera je sredi tolikih nasprotovanj, težav in preizkušenj na prepihu! Tudi vera in zaupanje zakoncev. Velikonočno oznanilo, da upanje zmaga nad obupom, bo dajalo zakoncem moči in veselja ter zaupanja. Seveda, če bosta prihajala k odprtemu grobu in vstalemu Kristusu ter se ga tudi onadva dotaknila, ko jima prihaja to veliko noč naproti.

Razveselila sta se

Zvečer, tistega dne, prvega v tednu, je prišel Jezus pri zakle-

njenih vratih, kjer so bili učenci iz strahu pred Judi, stopil v sredo mednje in jim rekel: „Mir vam bodi!“ Ko je bil to rekel, jim je pokazal roke in stran. Razveselili so se učenci, ko so videli Gospoda. Tedaj jim je spet rekel: „Mir vam vodi! Kakor je Oče mene poslal, tudi jaz vas pošljem.“ Po teh besedah je vanje dihnil in jim govoril: „Prejmite Svetega Duha; katerim grehe odpustite, so jim odpuščeni; katerim jih zadržite, so jim zadržani.“ Tomaža, enega izmed dvanajsterih, ki se imenuje Dvojček, pa ni bilo med njimi, ko je prišel Jezus. Čez osem dni so bili njegovi učenci spet notri in Tomaž med njimi. Jezus pride pri zaprtih vratih, stopi v sredo in reče: „Mir vam bodi!“ Potem reče Tomažu: „Deni svoj prst semkaj in poglej moje roke; podaj svojo roko in jo položi v mojo stran in

ne bodi neveren, ampak veren!“
(Jan 20, 19-24, 26-27).

Zaklenjeno

V letošnjem postnem času sva sklenila, da bova obnovila in poglobila svojo vero. Saj sva ver-na. Vendar čutiva, da je to pre-več površinsko, če ne že površ-no. Morda sva res preveč kristja-na božiča, premalo pa kristjana velike noči. Gódi nama versko vzdušje. Rada imava obrede. Tu-di otroci imajo veliko veselje ob raznih dogodkih cerkvenega leta. A vse to premalo posega v najino vsakdanje življenje, ki je večkrat **zaklenjeno** za živo vero in za **Jezusa**, ki naj bi **prihajal** med naju. Posebej ob večjih pre-izkušnjah se nama zdi, da izgub-ljava zaupanje v božjo previd-nost, a s tem tla pod nogami. **Strah** naju postaja, ker se na-ma zdi, da se včasih Bog umika in skriva.

Zvečer

Prav v postu sva doživela hu-do preizkušnjo. Zdravnik nama je prepovedal naslednjega otro-ka, ker je velika nevarnost, da se rodi pohabljen. A vse je ka-zalo, da je prišlo do zanositve. Nisva mogla verjeti. Postalo na-ju je strah pred tolikim trplje-njem, strah pred ljudmi, ker ni-sva več mlada. Začela sva se spraševati, zakaj naju Bog tako preizkuša. Ali sva res zaslužila táko presenečenje, takšno kazen, ko sva se vendar vedno veliko

trudila za vse dobro in bila nje-gova **učenca**. Na prvem testu no-sečnosti je bil test — poziti-ven... Tako torej, torej res! **Zve-čer tistega dne** sva klečala in mo-lila ter prosila in rotila Boga, naj se naju usmili. Solze so na-ma polzele. Zanimivo, kako čuti-va živo potrebo po Bogu, kadar nama je težko. In kako se nama zdi Bog za vse odgovoren...

Stópi

Doživljala sva veliki petek svo-jega življenja in letošnjega post-nega časa. Začela sva obljubl-jati Bogu, da bova drugačna, boljša, če naju usliši, čeprav sva se zavedala, da morava to biti — brez pogojev. Begala naju je mi-sel na splav. Ali res morava ro-diti otroka, ki ga nisva „naro-čila“ in ki sva ga spočela v sko-raj neverjetnih okoliščinah, ko bo ta otrok sebi in drugim v bre-me in nesrečo? Zavedala sva se, kaj je splav, a se nisva znašla v najinem primeru. **Stópi**, Gospod iz teme in molka in se naju u-smili! Spregovori, pokaži se in naju reši! Začela sva razumeva-ti druge, ki so se v stiski odlo-čili za splav. Včasih sva jih ob-sojala. Zdaj sva se v molitvi spomnila tudi njih. Bodi jim mi-lostljiv! Na ponovnem pregledu, kjer naj bi padla zadnja beseda, pred katero sva trepetala, ker je skoraj zvenela „splav!“ — se je odkrilo, da nosečnosti sploh ni, pač pa gre za neko drugo zdrav-stveno težavo. Bog je **stopil** v



sredo med naju! Kot da je bil potreben veliki petek, da je prišla odrešilnost velike noči. **Mir vama bodi!** Kakšen mir naju je preplaval in kakšna hvaležnost! Zakaj sva dvomila? Zakaj sva Bogu očitala? **Pokazal** je svojo moč. Njegove roke so še vedno roke vsemogočnega in neskončno ljubečega Boga. Spet sva začutila potrebo, da moliva in se mu zahvaliva. Prosila sva tudi za enakost skušane. Sprejmi jih v svojo krvavečo in zdaj povečevano stran!

Veselje

Počutiva se kot opustošena pokrajina, čez katero je divjal vihar.

A vendar že sije toplo sonce in spet vabi iz sebe zdrave kali. **Razveselila** sva se življenja in najinega zakona, najine sicer šibke vere, a vendar pristrčne in iskrene. Razveselila sva se pred vsem vstalega Kristusa, ki je vstal tudi nama in utrdil najino majavo zaupanje vanj. Pravzaprav sva mu zaupala proti upanju, da mu lahko še zaupava... Zdaj naju je sram, a sva vendar vesela. In čutiva, kako naju pošilja k ljudem, da jim pričava o moči in dobroti Boga, o veličini zaupanja, ki ga imamo lahko vanj. Pa da ni okoliščin, kjer bi bil Bog človeka resnično zapustil, čeprav se tako zdi. Potrebna sva **Svetega Duha**, da bova še naprej rasla

v neomajnem zaupanju v Kristusa Odrešenika in to upanje nosila tudi drugim. Želiva pomagati ljudem, ki so obupali.

Odpuščeno

Čutiva, da sva večkrat **grešila**. Nisva dovolj, brezpogojno zaupala Bogu. Očitala sva mu, da naju zapušča in muči. In oplazila naju je misel na splav. **Odpusti**, Gospod, in ne **zadrži** nama te krivde! Stopila bova v spovednico. To bo vrh najinega postnega časa, izza katerega že rdi zarja vstajenja. Odkrito in preprosto bova povedala, da sva njegova učenca, a sva se znašla v največji stiski svojega življenja in nisva vedela ne desno ne levo. Samo prosila sva, da naj pred usodno odločitvijo Bog spregovori. In si res. **Dihnil** si v naju. Hvala ti, dobri in skrivnostni Bog! Upava, da najina hvala ne bo ostala samo v besedah...

Tomaža

Skušala sva odkriti razloge za najino veliko šibkost, čeprav je bila tudi preizkušnja res velika. V dobrem **Tomažu** sva odkrila „sorodnika“. Tudi on je bil — kot midva — **eden izmed** Jezusovih učencev, a vendar je bila njegova vera pogojna in zato majava. Ne želiva se opravičevati pred teboj, dobri Kristus. A laže nama je ob misli, da je učenec, ki je tebe poslušal in ki je doživljal tvoje čudeže — dvomil. In

še nekaj naju dela **Tomaža**. Osamila sva se in zaprla v svoj zakonski krog. Velikokrat naju **ni bilo med** drugimi zakonci, ki so morda v istih ali podobnih težavah, a skupaj iščejo pravo pot. Stopila bova **mednje**, da bo Jezus laže **prihajal** med naju in ne bova več živela svojega življenja **pri zaprtih vratih**. Kristus ljubi bratovsko in sestrsko občestvo. Bog je bil dober in nama je v tej veliki stiski pripeljal prav — razumevajoč par. Brez njega bi se ne znašla.

Dotik

Bog se naju je dotaknil po vstalem Kristusu. Kako zdaj razlikujeva vero, ki se je človek nekako nauči, od vere, ki jo človek doživi. Tista prva je lahko sad velikega truda, ta druga je — dar. Lahko sva **vtaknila svoj prst** v Kristusove rane ljubezni in odrešenja. In zdi se nama, da sva zdaj srečnejša in bolj polna velikonočnega veselja, kot če najine krize ne bi bilo. **Gledava** Gospodove **roke**, čutiva njegovo otipljivo bližino in ne zavidava več Tomažu. Nisva vedela, da je mogoče Boga začutiti tako blizu — ob robu prepada. Ali naju ni ravno zato pripeljal na ta rob? Kdo ve! Dobri Bog gotovo. Pa saj ni važno vse vedeti in razumeti. Morda je ravno to bila večkrat najina napaka — „vse razumeti“. Želiva se ti izročati brezpogojno, z zaupanjem — v tvoje ljubeče roke.

Srce

Bog je torej ljubezen. Res, nedopovedljivo drugačna od naše človeške. Saj kdo bi si predstavljaj, da bo Bog človeštvo — in tudi naju — odrešil tako, da bo iz ljubezni poslal svojega lastnega Sina v smrt in da bo ta Sin kriknil pred izročitvijo svoje duše Očetu: „Moj Bog, moj Bog zakaj si me zapustil!“ Neskončno večja je božja ljubezen do naše, a zato prav toliko nerazumljiva. **Podajta svojo roko in jo položita na mojo stran, na moje srce!** Položila sva jo in čutiva utrip božjega srca v človeškem Jezusovem srcu. Trpeča in vstala zmagoslavna Ljubezen je pred na-

ma, med nama in v naju. Kakšna velika noč, kakšno veselje, kakšna aleluja!

Verna

Biti neveren ali veren, kakšna razlika, a tudi kako tenka meja! Ne upava si trditi niti zdaj, da sva verna, a je najina največja prošnja Vstalemu: Poživljaj najino vero in zaupanje vate — pa četudi bi morala sprejeti otroka...

Kristus, vstal si — tudi v nama. Prodiraj skozi zaklenjena vrata! Pokaži nama svoje rane! Želiva te nositi tudi drugim. Razveselila sva se tvoje bližine. Jecljaje govoriva, da te ljubiva.

Vital Vider

Začenjava življenje v dvoje!

Za vaju gre

Te vrstice so napisane predvsem za vaju, ki sta se pred kratkim poročila. Vsak začetek je težak, ali bolje, vsak dober začetek je težak. K dobremu začetku vaše skupne življenjske poti bi vama rade pomagale te misli in opažanja.

Kako je lepo

Gotovo sta še opojena od prvih doživetij, od spoznanja, da dokončno pripadata drug drugemu — da je „tvoja“, da je samo „tvoj“. Verjetno hrepenita po sadi svoje ljubezni, po otroku, ki

morda že naznanja, da bo prišel. Če sta imela srečo in se vselila v svoje stanovanje ali si vsaj urenila svojo sobico, čutita nekaj, kar je težko povedati — sama sva, gospodarja najlepših, najintimnejših stvari. Tukaj je najin svet. Posebej tisti, ki ste prihranili popolno telesno darovanje za zakon, živite v čarobnem svetu medsebojnega odkrivanja in zbliževanja, potapljanja drug v drugega. Res sta torej v nekem čudovitem, blagoslovljenem opoju.

Nova odkritja

Če sta se poznala krajši čas, kakšno leto, odkrivata čisto nove

stvari in zdi se vama, da je bil čas priprave prekratek. Kot da sta se spremenila. Če sta se poznala dalj časa, dve leti ali tri, se vama zdi, da se kar dobro poznata. Vendar tudi vidva doživljata, da je čisto nekaj drugega biti v dvoje na sprehodih, srečanjih, večerih, kot pa živeti skupaj od jutra do večera, celo spati drug ob drugem, jesti, pospravljati, se zabavati — vedno vse skupaj!

Človek — neznanka

Odkrivata veliko stvar: da je človek rebus, uganka, skrivnost, ki ji težko slutimo dno; pa tudi, kako je to osrečuje. „Zdi se, da se nikdar ne bova naveličala poglobljati se drug v drugega.“ Na videz enake besede in dejanja imajo toliko različnih pomenov in tolikokrat tudi drugačno vsebino. Opažata, da sta vajina notranja svetova veliko globlja in širša, kot sta mislila, a tudi veliko bolj različna. Tako spoznavata med sabo vedno več razlik. Ne samo v velikih stvareh, ampak predvsem v tolikih malenkostnih vsakdanjostih. In to vaju začenja počasi skrbeti ali celo begati.

Nevarnost

Začenjata čutiti nevarnost. „Če se ne bova vedno znova nahajala, odkrivala globinske sorodnosti, ki bodo povezovale različne ali celo nasprotujoče si okuse, želje, navade, ne bo dobro!“ Misel, da se drug drugega nikdar ne bosta

naveličala odkrivati, se lahko kaj kmalu sprevrže v spoznanje, da si nimata več kaj reči, pokazati, da si počasi postajata tujca, da je vedno manj mostov, da razlike rastejo v jarek, jarek pa dá slutiti prepad...

Ti čas presneti

Prihaja pa tudi nova težava. Vedno bolj vaju zaposluje služba, urejanje še neurejenih stvari. In kmalu opazita, da imata vedno manj časa za skupen pogovor, za skupno kosilo, skupno leganje spat, za skupno nakupovanje, sprehod ali skupno poslušanje radia in gledanje televizije. Skratka, časa ni ali ga je vedno manj in ga bo, kot kaže, še manj.

Prvi korak

Če sta torej prišla do spoznanja, da se še ne poznata dovolj, da se poznata veliko manj, kot sta mislila, da nista slutila, kako zelo je svet ženske in moškega različen v mislih, odzivanju, načrtih, doživljanju, potem sta že naredila velik korak dobrega začetka življenja v dvoje.

Iščeva se

Vendar ne smeta ostati pri tem. Temu velikemu prvemu spoznanju se mora pridružiti drugo: „Nujno je torej, da se nenehno, skoraj načrtno spoznavava, odkrivava, ujemava, usklajujeva.“ Ta drugi korak je za dober začetek nenadomestljiv, moral se pa bo iz koraka spremeniti v hojo, v ne-

nehno iskanje in poglobljanje drugega v drugega do zrelih let zakona in naprej. Za to pa je potreben čas.

Skladnost

Pri iskanju skladnosti, skupnega imenovalca vama bo pomagalo to, da najprej odkrijeta nekaj velikih skupnih ciljev, ki pa naj bodo čim bolj konkretni, na primer: kaj pričakujeta od svojega zakona, kaj pričakujeta drug od drugega, kaj bosta drug drugemu dajala. Pri tem mora nujno priti do nekega sporazuma, do neke srednje poti.

Odkrit pogovor

Glavno „orožje“, sredstvo, s katerim bosta mogla počasi prihajati na skupni imenovalec na čim več področjih, pa je odkrit, iskren, preprost, a obziren pogovor. Pogovor, ki bo vključeval najprej odkrivanje lastne notranjosti. Dokler nismo vsaj malo stopili v kamnico človekovega srca, sogovornika kljub obilju besedi ne bomo prav razumeli. Zato je velika naloga mladih zakoncev, da si drug drugemu pomagata pri tem „gledanju“ v svojo notranjost, pri razlaganju pomena besed ali navad. Brez tega lahko tudi zaradi malenkosti pride do velikih nesporazumov ali kriz, če ne celo do poloma. (Velik del ločitev se je „izlegel“ iz prav smešnih malenkosti!)

Ne bo lahko

Resnično se pogovarjati pa ni lahko. Nekateri ljudje namreč sploh ne razmišljajo o sebi in v dogajanjih v svoji notranjosti, zato seveda o tem tudi ne znajo dovolj jasno govoriti, da bi jih sogovornik lahko razumel. Če sta bila do sedaj taka, še danes začnita razmišljati o sebi. Nekateri precej jasno vedo, kaj si želijo, kaj jih teži, kaj moti, pa tega ne znajo povedati, ker se niso nikdar naučili govoriti o svoji notranjosti. V družini, kjer so rasli, jim že kot otrokom niso dali možnosti, da povedo vse brez zadrege. Morda so doživeli kakšno razočaranje in so se zaprli vase. V zakonu pa tako ne sme ostati, ker gre za biti ali ne biti zakona. Zato bo vsakdanja vaja — morda zvečer, ko gresta spat — nujno potrebna. Začnita se pogovarjati o — vsem!

O vsem

Da, o vsem bi se morala mož in žena pogovoriti: o kuhi, pohištvu, bodočih otrocih ali otroku, ki je že tukaj, o prijateljih, službi, predvsem pa o sebi, svojih željah, potrebah, strahovih in vsekakor tudi o najbolj intimnih stvareh — o ljubezni, spolnosti. Morda si prav o tem občutljivem in globoko segajočem vprašanju nekateri novoporočenci preveč domišljajo, da drug o drugem že vse vedo. Zato ni čudno, da je toliko sporov in celo ločitev predvsem

zaradi neusklajene spolnosti. Tudi o tem važnem vprašanju zakonskega življenja bo najboljši pomočnik odkrit in preprost pogovor. To bo najboljša vaja, da se bosta pozneje tudi z otroki znala o vsem, tudi o „kočljivih“ rečeh spolnosti in ljubezni povsem sproščeno pogovoriti. Jasno pa je, da se bosta kristjana pogovarjala tudi o Bogu.

Sproti

Zelo važno za zakonsko skladnost in razumevanje je, da si takaj, vsak dan sproti, povesta vse, kar enemu na drugem ni bilo všeč.

Nujno je, da bo takih stvari veliko in morda vedno več. To je naravno, normalno. Ne bi pa bilo normalno, še manj pa dobro, če teh nesoglasij zakonca ne bi sproti tudi poravnavala in usklajala. Napák drug drugemu nikoli ne moreta zameriti. Le kdo je brez napak! Lahko pa bi zamerala, če bi se o teh napakah ali vsaj stvareh, ki drugega motijo, odkrito ne pogovorila. Vse se da poravnati. Če se že ne dá takoj ali vse poravnati, se pa dá vsaj — razumeti. In to je že zelo veliko.

(Bo še)

Medškofijski pastoralni svet

10 pravil za družine s televizijo

1. Vi, starši, sami morate vzgajati svoje otroke, da pravilno uporabljajo televizijo. Ne zanašajte se na šolo!
2. Poizvedite vnaprej, ali je oddaja primerna vašemu otroku. Tudi na sebi dobra oddaja je škodljiva za otroka, če je ne razume. Zato se razgovarjajte po oddaji s svojimi otroki in jih navajajte h kritičnemu mišljenju.
3. Otroku dovolite gledati televizijo šele potem, ko konča šolske obveznosti, ne med jedjo, ne tik preden gre k počitku in ne po 20. uri. Po vznemirljivih oddajah bo spal otrok nemirno in postaja nervozen.
4. Otroci le s težavo obvladujejo svoja čustva in svoje strahove. Zato nikdar pustiti otrok samih sedeti pred televizijskim zaslonom.
5. Če otrok kaže, da se boji, ga ne zasmehujte. Pojasnite vznemirljive prizore. Ne kar izklopiti aparat! Sicer bo otrok drugič strah prikril, ne bo ga pa znal preboleti.
6. Nikoli svojih otrok ne preobremenjujte. Tri- do šestletni naj ne bodo nikoli več kot pol ure dnevno pred televizijo.
7. Držite daleč otroke od televizijske reklame, drugače utegnejo misliti, da se da z nakupom izpolniti vse njihove želje.

8. Nikoli ne uporabljajte televizije kot plačilo ali kazen. Sicer otrok misli, da ne obstaja ničesar, po čemer bi bilo bolj vredno stremeti, kakor da sme gledati televizijo.

9. Otroci zelo pogosto skušajo dobiti dovoljenje za kakšno televizijsko oddajo, „ker to gledajo tudi prijatelji iz šole

ali od sosedov.“ Poskušajte zato govoriti s starši teh otrok, da morda skupno odločate glede otroških želj, ne da bi pri tem izvajali pritisk drug na drugega.

10. S svojim zgledom kažite otroku, kako naj gleda televizijo. Tvegajte vsak dan, da nekaj od programa zamudite.

Oče Dauidjahn

Wilhelm Hünermann

MILNI MEHURČKI

Zvečer je sonce viselo v vejah jablane kakor rdeča žoga.

Na dvorišču kmeta de Veuster je v vetru frfotalo nekaj belih in modrih srajčk, hlačic in krile. Kmetica pa je še vedno stala ob čebru z visoko zavihanimi rokavi in izpod njenih močnih rok je kipela bela pena.

Dekleta so pridno pomagala. Mala dekla Dora je pravkar nesla vedro svežega mleka iz hleva v kuhinjo. Pavlina je privlekla kosašaro perila, da bi ga razobesila na dolgo vrv. Med delom je včasih z očitajočim pogledom ošinila Jožefa in Avgusta, ki sta čepela na robu vodnjaka in delala milne mehurčke.

„Lenuha!“ je ogorčeno vzkliknila Pavlina.

„Obešanje perila ni delo za moške,“ jo je dostojanstveno zavrnil Avgust.

„Ob dnevih pranja delajo moški vedno milne mehurčke,“ je dostavil Jožef.

Po teh besedah sta vtaknila lončene cevke, ki sta si jih izprosila od Petra Winkelmohlena, v lonec z milnico, da je žvrkljalo, sršalo in se penilo. Nato sta napihnila lica, kakor angeli na oltarju Matere božje v romarski cerkvi v Scherpenheuvelu, in majhne pisane kroglice so se dvigale iz cevke ter plesale proti jablani, v kateri je viselo večerno sonce.

Marija Deselaers, najmlajša iz kovačnice, je kriče planila za mavričnimi žigicami, in ko je katero izmed njih dosegla, je plosnila z rokami, da se ji je kroglica razpočila v rokah.

Gerhard je jezdil na drogu, na

katerega je bilo pritrjeno vedro, in je ocenjeval:

„Jožefovi milni mehurčki so veliko lepši kot tvoji, Avgust, in se tudi više dvigajo. Precej se je že naučil od mene,“ je pripomnil pokroviteljsko.

Jožefu je pohvala dobro dela, Avgust pa je srdito zakričal:

„Ti ničesar ne razumeš, prav ničesar!“

„Jaz razumem vse,“ je popravil Gerhard, „kajti ko bom velik, bom general. Takrat boš moral strumno stati pred menoj!“

„Jaz bom pa škof,“ mu je zasolil Avgust, „in oba bosta morala pred menoj klečati in mi poljubiti roko.“

„In jaz bom papež!“ se je zadržal Jožef in pihnil v zrak velik bleščeč milni mehurček.

„Jaz bom... jaz bom...“ A ubogemu Avgustu ni prišlo na misel nič, kar bi moglo biti višje od papeža. Zato je vrgel cevko v travo, zgrabil Jožefa in ga odrinil z roba vodnjaka. Jožef mu ni ostal dolžan.

Tako se je zgodilo, da sta se „papež“ in „škof“ kmalu valjala po tleh. „General“ pa je ploskal od zadovoljstva in ju zasmehoval. Tega pa „visoka dostojanstvenika“ nista mogla mirno prenesti. Spravila sta se na noge in se družno lotila starejšega brata. Avgust ga je za hlače zvlekel z ojnice, Jožef pa mu je poveznil na glavo lonec z milnico. To je bilo pihanja in pljuvanja in kričanja in zmerjanja! V naslednjem hipu so se vsi trije kotalili po tleh v tako zamotanem klobčiču, da

zares ni bilo lahko razsoditi, čigave so posamezne noge in roke, ušesa in nosovi. Bog ve, kako bi se končala ta najnovejša flamska bitka, da se ni tedaj na bojišču pojavila mati de Veuster, ki je „general“, „škofa“ in „papeža“ oplazila z mokro cunjo in tako svoje otroke spet spravila narazen.

Taka je bila kmetica. Ni dosti govorila. Storila je.

V Tremelovu je zazvonilo zdravarijo. Žena si je obrisala roke v predpasnik. Fantje so z rokavi potegnili prek krvavečih nosov, dekle je postavilo košaro s perilom na tla in vsi so molili angelovo češčenje. Nato so šli v kuhinjo, kjer se je na ognjišču že kadila kaša. Medtem so se vrnili z njive tudi oče, hlapec in najstarejši sin Leon.

„Ali ste bili pridni?“ je vprašal oče otroke.

Pavlina je ponosno in samozavestno pokimala. Fantje pa so povsili nosove in se nekoliko globlje sklonili nad kašo.

„Odgovor hočem!“ je vzrožil oče.

„Stepli smo se,“ je priznal Gerhard.

„Ker je Jožef hotel biti papež in jaz škof,“ je nadaljeval Avgust.

„In ker nas je Gerhard zasmehoval,“ je dopolnil Jožef. Oče se je zresnil, Peter Winkelmohlen pa se je zasmejal:

„Mladost je norost. Tudi mi nismo bili boljši.“

Kmet ga ni poslušal. Kadar je šlo za vzgojo otrok, se ni nikoli smejal.

„Ali ste se v jezi topli?“ je strogo poizvedoval.

„V začetku smo se le igrali. Toda ko mi je Jožef zлил na glavo vedro milnice, sem se razjezil,“ se je oddahnil Gerhard.

„Pri meni se je že vedro milnice penilo od jeze,“ je priznal Jožef.

„A jaz sem začel,“ je končal spoved Avgust.

„Tako po večerji greste klečat h križu na dvorišče. Tam boste klečali, dokler vas ne pokličem.“

Ko so po jedi odmolili, so trije ubogi grešniki drug za drugim odšli iz kuhinje. Peter Winkeimohlen je zmajal z glavo in rekel:

„Sijajne fante imate, oče! Prestrogi ste z njimi!“

Tedaj se je gospodarju zjasnilo čelo in rekel je:

„Prav imaš, Peter. Vesel sem svojih fantov. Ljubše mi je, da se pošteno stepejo, kot da bi se kislo držali. A naučiti se morajo krotiti svojo jezo. Ne sme jih razžgati vsaka malenkost in jim vzeti razsodnost. Vem, da so moji fantje nagnjeni k jezi. Vsi kmetje de Veuster so bili trmoglave butice in divji vročekrvneži. Zato je potrebna vzgoja. Zlasti je treba otrokom vcepiti čut za samovzgojo. Kdor ne zna brzdati svoje jeze, ni mož. Fantje naj le klečijo še nekaj časa pred starim križem na dvorišču. Bog ve, kolikokrat sem jaz klečal tam in moj oče in gotovo tudi moj ded. Naj se naučijo, da žrtev in samopremagovanje dela moža, ne pa jezavo pretepanje!“

„Tudi svoje pesti naj se naučijo rabiti, Baas,“ je rekel hlapec.

„Seveda, toda ne v otročji jezi. Pa saj je na moji kmetiji dovolj

priložnosti, da si izurijo pesti. Fantje si morajo utrditi roke, da bodo kakor kovaško kladivo, a dobiti morajo tudi močno voljo, ki zna predvsem krotiti sama sebe.“

Peter Winkelmohlen je zamišljeno pokimal. Nato si je natlačil pipo in dejal:

„Utegnete imeti prav, Baas, povem vam pa, da vaši otroci niso take sorte.“

„Flamske mladike so, ki jih je treba pravi čas privezati,“ je končal kmet in odšel h križu na dvorišču. Našel je svoje fante, ki so složno klečali drug zraven drugega in mirna, globoka resnost jim je odsevala z mladih obrazov.

Nekoliko pozneje je bila vsa družina zbrana v izbi pri velikem ognjišču. Oče je prižgal svetilko. Lepa rdeča svetloba se je razlila po sobi. Mati je, kakor vsak večer, vzela iz omare „Življenje svetnikov“, staro knjigo s podobami.

Otroci so se te ure najbolj veselili. So bili tedaj res še v kmečki izbi? Niso okna v svitu rdeče svetilke velika in ozka kakor v cerkvi? Ali ne stojijo pred otroki vsi ti božji svetniki: sveti Jurij, ki je ubil zmaja, sveti Martin z mečem, vsi škofje in papeži z lesketajočimi se mitrami in zlatimi križi? Ali se ne dvigajo pred njimi lepe cerkve in stolnice, ki jih papeži držijo na dlaneh? Ali ne dehte v izbi razcvetele vrtnice svete Elizabete in ali ne napolnjuje izbe skrivnostna godba, ko mati bere o sveti Ceciliji?

Vse to je bilo nepopisno lepo. In kadar je mati nato zaprla knjigo

in pogledala otroke in je znala za vsakogar izluščiti vzpodbuden nauk iz tega, kar je prebrala, so drobna srca zatrepetala in na otroških obrazilih se je zrcalil ponos. Bili so pripravljeni za vse dobro in plemenito kakor božji vitezi.

Danes pa je mati brala nekaj čudovitega. O puščavniku Petru, ki je imel svojo celico nekje v Abruzzih in je živel v miru z Bogom in pticami. Nekega dne sta prišla k njemu dva kardinala v škrlatnordečih haljah in mu sporočila, da ga je sveti zbor izvolil za cerkvenega poglavarja. Povabila sta ga v večno mesto na kronanje. Puščavnik je mislil, da se visoka gospoda šalita. Toda ko sta kardinala pred njim spoštljivo pripognila kolena in ga rotila, naj se zaradi Cerkve odzove klicu, je Peter spoznal, da ne sme odkloniti izvolitve. Težko je bilo slovo od revne celice. Kakor ptičje gnezdo je tičala v pečinah, a v njej je našel neizmeren mir. V Rimu so ga kronali z zlato krono. Zlati lesk papeštva je slepil stare oči in ves hrup je vzel njegovi duši pokoj. Starček, ki je kot papež nosil ime Celestin V., je vroče hrepenel po celici v gorovju. Pet mesecev je nosil zlato breme. Nato je stopil pred kardinala, se vrgel pred njimi na kolena in jih prosil: „Bratje, zaradi božje ljubezni in zavoljo mojega dušnega miru me pustite domov v samoto in vzemite z mojih ramen breme, ki ga ne morem nositi.“

Kardinala so ganile solze sivola-sega, nemirnega starčka. Celestin V. je odložil krono, snel s svoje ro-

ke nadpastirski prstan in postal spet veseli puščavnik Peter.

Otroci so pozorno poslušali nena-vadno zgodbo. „Čudno“ jim je brnelo po glavi, „mož, ki je nosil svilen belo obleko in zlato krono in imel najvišjo oblast na zemlji, je vse to veselo odložil, da bi mogel v zapuščeni celici nekje v gorovju krmiti vrabce. Čudno.“

Nekaj časa je bilo vse tiho. Kmalu pa so se jim razvozlati jeziki.

„Jaz tega že ne bi storil!“ „Kaj neki je Peter kuhal v svoji celici?“ „Samo repo in korenine? Brr!“ „In ves ljubi dan je prepeval in molil?“ „Jaz bi se gotovo dolgočasil.“ „Ali ga ni nikoli nihče obiskal?“ „Je bil vedno čisto sam? O joj!“

Tako so modrovali otroci. Jožef ni rekel ničesar, le zamišljeno je gledal predse.

„In kaj misli Jožef o tej zgodbi?“ je vprašala mati.

Jožef se je zdramil iz sanj in vprašal:

„Mati, ali je bil Peter junak?“

„Seveda, Jožef!“ je odgovorila mati. „Vsi božji svetniki so junaki. Ponižnost in uboštvo sta iz Petra izklesala svetnika. Ljubi Bog je revnega samotarja postavil z gora na najvišji prestol sveta, nato je iz papeža spet napravil puščavnika. Svetu je s tem hotel dati nauk. Ves zemeljski blesk in vse zlato ne velja toliko kakor mir ponižnega srca. Zemeljski sijaj je samo milni mehurček, ki se dviga in dviga in se sveti v pisanih barvah. Nenadoma pa se razpoči in od vsega bleska ostane le kapljica milnice na nosu.“

Tedaj so se otroci morali od srca zasmiejati. A vsi so čutili, da hoče veseli Peter tudi njim dati dober nauk. Samo Gerhard je boječe vprašal:

„Mati, ali ne smemo biti ponosni?“

„Seveda, fant moj, seveda smemo biti. Bodite ponosni na to, da ste kmečki otroci, sinovi prelepe Flamske. Vselej in povsod pa se zavedajte, da ste božji otroci. Ponos, ki le sebe ceni, viha nos in druge prezira, je bahaštvo, tak, ki se ne družijo s ponižnostjo, je nespameten ponos, ker napravi ljudi bedaste in trdosrčne. Tega se varujte!“

Sedaj so otroci obmolknili in se zamislili. Materinih besed človek ne pozabi tako hitro...

Ponoči je Jožef zelo nemirno spal. Njegovo otroško srce je bilo premajhno, da bi sprejelo vase vse dogodke tega dne. V zmedenih sanjah se je premetaval po ležišču. Hej, kako je spet besnela in vršala bitka z zlatimi ostrogami! Močni Jan Breydel je dvigal svojo mesarsko sekiro in Peter de Coninck je vpadal vmes s svojim „Dober dan!“ Tedaj se je Lev v zlati opremi zavihtel na smolnato črnega vranca, da so iskre letele naokrog. Ves znojen se je Jožef dvignil s postelje in kričal:

„Flamska Levu! Pobijte jih!“

„Tiho bodi!“ je zakričal Avgust in ga sunil v rebra.

Nato je Jožef videl sebe na prestolu svetega Petra in kardinali so mu nadeli na glavo trojno zlato

krono. Tedaj pa se je pojavil pred njim bos človek v spokorniški halji in mu smehljaje se vzel tiaro z glave. O čudo! V njegovih rokah se je zlato stalilo in krona se je spremenila v svetlikajoč milni mehurček, ki se je dvignil v zrak. Nato pa se je razpočil in Jožefu je padla kaplja milnice na nos.

Nenadoma se je Jožef znašel v kovačnici in gonil meh. Kovač je pristopil k njemu in mu iz živega telesa iztrgal srce, ga vrgel v ogenj in kričal:

„Ho! Ho! Jožef, poženi meh, da se plamen razvname! Še bolj, še bolj. Tako je prav! Ha, kako žari, kako gori!“

Kovač je z golo roko vzel žareče srce iz ognja, ga položil na nakovaljo, udrihal po njem s kladivom in se smejal:

„Ho, ho! Udari! Udari! Postani trdo! Trdo!...“

„Postati mora trdo kakor jeklo, in vendar voljno in dobro!“

Prestrašen in ves poten se je Jožef prebudil. Z roko je segel na razbijajoče srce. Tedaj pa je prišla mati in odgrnila okno, kajti bilo je jutro in svetel dan je sinil v izbo.

.....
„Moja žena je kot fotograf: nič ne smem govoriti in zmeraj se moram smejati.“

— — — — —
„Ob najini srebrni poroki ti priznam, dragec, da bi se znova poročila s teboj, če bi imela še enkrat izbirati.“

„To si misliš ti, moje mnenje je pa majčkeno drugačno.“

Nova knjiga

ANTOLOGIJA SLOVENSKEGA ZDOMSKEGA PESNIŠTVA

Slovenska kulturna akcija v Buenos Airesu je v letu 1980 izdala kot svojo 108. publikacijo ANTOLOGIJO SLOVENSKEGA ZDOMSKEGA PESNIŠTVA, ki sta jo zbrala in uredila Tine Debeljak in Franc Papež. Uvod je napisal France Papež, življenjske in bibliografske podatke o pesnikih pa Tine Debeljak. V knjigi je predstavljenih in zastopanih s svojimi pesniškimi stvaritvami štiri-deset zdomskih pesnikov iz raznih delov sveta. Samo eden — Stanko Majcen — je sprejet mednje, čeprav ni šel po vojni v emigracijo; leta 1963 je pri SKA izdal pesniško zbirko DEŽELA, katere pesmi moremo imeti idejnovsebinsko za zdomske.

Zajetna, 280 strani obsegajoča knjiga s klasično zunanjo opremo, ki jo je SKA napovedala in sprejela v svoj program že leta 1974, je dokument o obstoju slovenske poezije zunaj domovine — vredne poezije, raztresene po vsem svetu, napisane povečini po letu 1945. V tej zbirki ni prikazan noben pesnik kot izstopajoč, čeprav — se razume — izstopa ustvarjalna in estetska kvaliteta tega ali onega. Antologija hoče prikazati predvsem **zdomsko pesništvo** kot eno od važnih poglavij sodobnega slovenskega slovstva.

Zdomsko pesništvo je sad ustvarjalnosti in umetniškega nemira tistih pesniških osebnosti, ki so izšle iz krute protikomunistične revolucije — danes bi dejal, iz prvih spopadov

tretje svetovne vojne — in je njihova poezija pogojena z doživetji o človekovi usodi, videnji apokaliptičnih stisk, obenem pa jih preveva zanos globoke domovinske ljubezni. Antologija je urejena po generacijskem principu; vrstni red, po katerem so pesniki predstavljeni, se ravna po njihovih rojstnih podatkih. V knjigo so sprejeti tile pesniki: Anton Novčan, Stanko Majcen, Mirko Kunčič, Vinko Žitnik, Tine Debeljak, Štefan Tonkli, Vladimir Truhlar, Vinko Beličič, Franc Sodja, Jože Cukale, Dimitrij Jeruc, Jože Krivec, Milan Pavlovčič, Karel Rakovec, Karel Mauser, Mirko Šušteršič - Valiant, Milan Komar, Erik Kovačič, Stanko Janežič, Zorko Simčič, Milena Šoukal, Božidar Kramolc, Rafko Vodeb, Adolf Škrjanec, Marjan Jakopič, France Papež, Vladimir Kos, Valentin Bazilij, Branko Rozman, Majda Volovšek, Branko Rebozov, Albin Magister, Vinko Rode, Humbert Pribac, Neva Rudolf, Tine Debeljak ml., Milena Merlak, Lev Detela, Andrej Rot in Pavel Fajdiga. — Pri nekoliko strožjem kriteriju bi sicer nekaj od navedenih lahko odpadlo, vendar je vsak avtor svojska pesniška osebnost in, kar zadeva mlajše, še vedno na poti v nove možnosti razvoja.

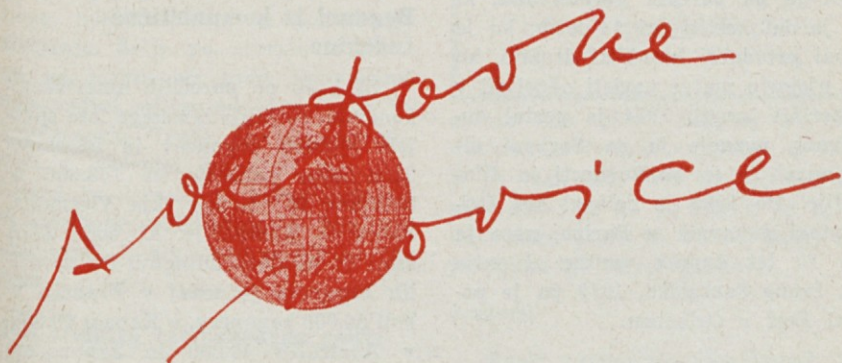
Slovstveno se razpenjajo izbrane pesmi od izraznih in estetskih nasledkov Moderne, preko ekspresionizma in novoromantike nekdanjih dominsvetovcev, do sodobnosti taboriščnikov in najmlajših. Razume se, da je na dnu vse te poezije tematika zdomstva najbolj vidna. Osebnost iz-

poved kot srčika lirične pesmi, ob osebni izpovedi pa neuničljive spominske vezi z domačijo in njenimi ljudmi. So pesniki, ki imajo več srca, in drugi, pri katerih prevladuje kultura. Zdomska poezija je lirična, a ima v sebi nemalo epskih snovi tolikih stisk v starem in novem svetu.

Zadnji del knjige nudi ljubitelju slovenske pesmi najnужnejše življenjske in knjižne podatke o predstavlje-

nih pesnikih. Vsekakor bo potreba po še popolnejših bibliografskih podatkih vedno večja. — Nova knjiga je kljub temu ali onemu nedostatku dragocen prispevek k poznanju zdomske ustvarjalne zmogljivosti. Urednika sta hotela zbrati predvsem dokaze o slovenskem kulturnem delu v emigraciji na polju pesništva in se približati duhovnemu svetu lepote in besedne izraznosti.

Fr. Papež



Pismo ukrajinskih škofov

15 ukrajinskih škofov, ki živijo zunaj domovine, je v skupnem pastirskem pismu uradno sporočilo, da v Ukrajini deluje „organizirana podzemna Cerkev“ z lastnimi škofi in duhovniki. S pismom, objavljenim v Rimu in razdeljenim po ukrajinskih cerkvah na njihov božič, 7. januarja, so se ti ukrajinski škofje prvič obrnili na vse ukrajinske duhovnike in vernike v domovini in tujini.

Škofje seveda niso omenili niti imena niti števila škofov, ki skrivaj delujejo v Ukrajini. Izrazili so zah-

tevo po pravičnem statusu za Cerkev v SZ.

Kot je razvidno iz pisma, živi sedaj v Ukrajini okoli 4 milijone vernikov. Škofje so jih pozvali, naj pomagajo pri ureditvi dušnopastirske službe in pomoči duhovnikom v domovini, ubogajo svoje škofo in jih ščitijo.

Zanimanje za katoliški socialni nauk

Poljski kardinal Višinski je v Varšavi izbral posebno delovno skupino, ki bo proučevala vprašanja ka-

toliškega socialnega nauka in njihovo uporabnost v sedanjih poljskih delavskih gibanjih. Kardinal je poudaril, da je v sedanjem procesu družbene prenove v njihovi deželi potrebna npravna prenova ljudi in da se mnogi člani Solidarnosti zanimajo za cerkveni socialni nauk.

Novi pariški škof

Novi pariški nadškof je postal 54-letni Jean-Marie Lustiger. Novi škof je po poreklu poljski Jud, ki se je dal krstiti pri 14 letih, ko je bival pri dobri katoliški družini, ko so njegovo mater nacisti odpeljali v taborišče smrti. 1954 je postal duhovnik, pozneje je na Sorboni diplomiral še iz književnosti in filozofije. Do 1969 je deloval kot študentski duhovnik v Parizu, nato je bil 10 let župnik pariške župnije sv. Ivane Šantalske, 1979 pa je postal škof v Orleansu.

Pismo angleških škofov

Za nedeljo 8. februarja letos so katoliški škofje Anglije in Walesa naročili brati pri mašah pastirsko pismo o kristjanih vzhodne Evrope, ki so ga škofje napisali z zvezi z razglasitvijo svetih bratov Cirila in Metoda za sozaveznika Evrope. V pismu škofje ugotavljajo, da polovica Evropejcev živi v vzhodni Evropi pod komunističnimi režimi. Vztrajnost in pogum katoličanov v težavah vseh vrst pod marksističnimi režimi lahko služijo za svetel zgled krščanskega pričevanja.

Verniki zahodne Evrope naj se potrudijo razumeti položaj, v kate-

rem živijo njihovi bratje po veri na Vzhodu. Zanimajo naj se za njihove razmere ter si prizadevajo, da bi jim omogočili versko svobodo, svobodo od materialistične zasvojenosti in porabniškega duha. Če hoče Evropa postati področje razumevanja in miru, mora najti pravi smisel evropske edinosti, neodvisnosti in skupne prihodnosti. Vernike za železno zaveso škofje toplo priporočajo v molitev.

Begunci iz komunistične Indokine

ZDA so po poročilih ameriškega kongresa do julija lanskega leta sprejele 388.000 beguncev iz Indokine. Tudi letos računajo na 168.000 ubežnikov iz rdečega raja Vietnama, Laosa in Kampučije. Ti bodo ZDA stali 28 milijard šilingov. Po poročilih kongresa je sedaj v Franciji okoli 66.000 beguncev, v Kanadi 60.000, v Avstraliji 40.000 in Japonskem 500.

Listina poljskih škofov

„Kot predstavniki Cerkve in kot državljani čutimo dolžnost, da spregovorimo o stvareh, važnih za narod, Cerkve in državo.“ Tako poljski škofe začenjajo listino, ki so jo izdali po svoji konferenci 12. februarja.

V izjavi poudarjajo pet točk: dolžnost vlade in državljanov, da delujejo skladno z moralnimi načeli, pravnim redom in družbenimi dogovori; veliko skrb poljske Cerkve za notranji mir v državi; podpisniki naj se drže lanskih sporazumov; kmet-

je imajo pravico, da se organizirajo po svoji volji in svojih potrebah, neodvisno od že obstoječih združenj; potrebna je zvestoba načelom in normam Cerkve v družbenih vprašanjih.

Škofje pravijo, da s silo, pritiski, ustrahovanjem in žaljivo propagando ni mogoče priti do notranjega miru, nasprotno, prihajalo bo do novih napetosti. Treba se je zato izogibati nepremišljenih besed in dejanj, zlasti glede verskega, družbenega, gospodarskega in političnega življenja. Želja po notranjem miru pa ne zapira oči pred obstoječimi napetostmi, njihovimi koreninami in krivičnostjo. Treba jih je premagovati z iskrenim dialogom med oblastmi in državljani, organiziranimi v družbene, sindikalne in poklicne skupnosti. Z diktatom se nič ne doseže.

Pol stoletja vatikanskega radia

12. februarja letos je vatikanski radio proslavil svoj zlati jubilej. Tisti dan pred 50 leti je papež Pij XI. prebral prvo poslanico svetu. Papežev govor je tedaj najavil eden pionirjev radiofonije italijanski učenjaki Gulielmo Marconi, ki je tudi postavil prvi oddajnik.

Danes oddajno središče pošilja v svet oddaje v 35 jezikih, med katerimi je od lani kitajski, od letos pa vietnamski. Vsak teden je na sporedu 200 ur oddaj, kar zneso na leto 11.407 ur. Od vsega začetka vodijo vatikanski radio jezuiti.

Redne slovenske oddaje so se na pobudo jezuitskega patra Prešerna

MOLITVENI NAMEN ZA APRIL

Splošni: Da bi mladi kristjani dajali pričevanje o Kristusu z velikodušno ljubeznijo do svojih sočratov in tudi z odprtostjo za duhovniški in redovniški poklic, če ga Bog navdihuje.

Misijonski: Da bi se pomnožili misijonski poklici v Latinski Ameriki.

začele leta 1948. Najprej so bile dvakrat do trikrat na teden, pozneje pa vsak dan. Prvi voditelj slovenskih oddaj je bil p. Žibert, za njim duhovnika Iskra in Vodeb, sedaj pa je jezuit p. Pavel Leskovec.

Luzern

Ruski pravoslavni književnik Anatolij Levitin-Krasnov je na podlagi številnih pisem, ki jih dobiva iz Sovjetske zveze v Švico, zapisal, da si sovjetski kristjani želijo, da bi jih papež posebej nagovoril. Ta nagovor naj bi ne začel in nehal z enim samim pozivom, temveč naj bi pre-rastel v stalne stike. Levitin-Krasnov je 10 let prebil v sovjetskih zaporih, zdaj pa živi v Švici.

Tiskovni sklad DŽ

Za tiskovni sklad naše revije so prispevali: g. Janko Žebre 50.000; N. N., Ramos Mejía, 100.000 in g. Ivo Majhen 100.000. Iskren boglonaj!



Novice IZ SLOVENIJE

Zmanjšanje števila zapovedanih praznikov

Na prošnjo jugoslovanske škofovske konference je sveti sedež pristal, da bodo odslej v Jugoslaviji ostali le še trije zapovedani prazniki: božič, Marijino vnebovzetje in vsi sveti.

Umrli duhovniki:

Franc Jeraša

7. januarja 1981 je umrl v župniji Fowler, škofija Dodge City, država Kansas v ZDA, bivši duhovnik ljubljanske nadškofije, ki se je pred leti inkardiniral v omenjeno škofijo. Rajni se je rodil 1902 v župniji Sv. Lenart nad škofjo Loko, posvečen je bil 1925, bil 8 let kaplan v Preddvoru, 3 leta upravitelj župnije Sv. Trojica — Šivče na Blokah, od 1937 do konca vojne župnik v Krki. Maja 45 se je umaknil pred partizani v begustvo, potem se je izselil v Ameriko, kjer je zelo lepo pastiroval. Umrli je za srčno kapjo.

Andrej Ilc

1. februarja je v novomeški bolnišnici umrl kanonik stolnega kapitlja v Novem mestu Andrej Ilc. Rajni je bil rojen 1896 v Goriči vasi,

župnija Ribnica, bil posvečen 1922, deloval kot kaplan v Črnomlju in Leskovcu, kot župnik v Podzemlju. Kot dekan je modro vodil belokranjsko duhovščino. 1970 se je upokojil in se nastanil v Novem mestu ter postal 1977 kanonik novomeškega kapitlja. Smrt je povzročila operacija zlomljenega kolka in pljučnica.

Ambrozij Brajkovič

16. februarja 81 je umrl v stiškem samostanu p. Ambrozij Brajkovič, cistercijan. Rodil se je 1902 v vasi Brajkoviči, župnija Trviž v Istri, odšel v Argentino, delal, postal učitelj, odšel v Rim in bil 1943 posvečen. 20 let je bil župnik župnije Oprtalj v Istri, 1963 pa stopil v noviciat v Stični. Bil je tam priljubljen spovednik, pomagal dušnopastirsko v Mirni peči in bil vnet član duhovniškega marijanskega gibanja. Zadelo ga je srčna kap.

Štefan Kouter

18. februarja 81 je umrl v bolnišnici na Reki Štefan Kouter, upravitelj župnije Unec. Rodil se je 1915 v prekmurski župniji Bogojina, študiral pri salezijancih v Italiji in bil 1942 v Turinu posvečen. Deloval je

v Italiji, nato se vrnil v Prekmurje, deloval v Budimpešti, Višegradu, Murski Soboti, Markovcih, na Reki, v Planini pri Rakeku, 7 let v diaspori na jugu, nato Cerknici, Tomišlju, od 1974 pa je upravljal Unec. Smrt sta povzročila srčni infarkt in možganska kap.

Katehetski seminar

Od 9. do 14. februarja je bil na Mirenskem gradu teden izpopolnjevanja slovenskih katehistinj in katehetov. „Kateheza odraslih — prvenstvena oblika kateheze v današnji Cerkvi“ je bilo osrednje vprašanje. Udeležencev je bilo 160 in 7 predavateljev: Vinko Potočnik, Religiozna problematika današnjega človeka v Sloveniji; Emilio Alberich: Kateheza odraslih: kaj je, zahteve, problemi in možnosti; Valter Dermota: Kateheza v različnih obdobjih odraslega človeka; Martin Bliem:

Metode in oblike kateheze odraslih; Lojze Uran: Mesto in vloga kateheze odraslih v župnijsko-pastoralnem delu; nadškof Šuštar: Kateheza obrobni in oddaljenih kristjanov; Jurij Bizjak: Sveto pismo kot kateheza odraslih — nekaj srečanj s starejšimi svetopisemskimi brati.

Nova knjiga o Baragu

Inštitut za zgodovino Cerkve pri ljubljanski teološki fakulteti je izdal drugo knjigo zbirke Acta Ecclesiastica Sloveniae. Delo ima naslov „Friderik Baraga“, zbirka rimskih dokumentov, in obsega 240 strani. Ravnatelj Slovenika v Rimu Maksimilijan Jezernik je v njej objavil razne listine, ki posredno ali neposredno govorijo o delu misijonskega škofa Friderika Baraga. Poiskal jih je v raznih rimskih arhivih, nekatere pa tudi drugod, ker so v zvezi z listinami v Rimu.

Blagoslovitev Slovenskega doma v Parizu

V nedeljo 22. februarja je ljubljanski nadškof Šuštar blagoslovil Slovenski dom v Parizu. Za to priložnost so se zbrali slovenski rojaki iz vse Francije in iz sosednjih držav. V bližnji cerkvi sv. Terezije je z nadškofom Šuštarjem somaševal francoski škof iz Nanterra, glavni pobudnik Doma Nace Čretnik in še 16 drugih duhovnikov, po večini slovenski dušni pastirji med izseljenci v zahodni Evropi. Med ma-

šo je nadškof Pogačnik poudari tri namene novega Doma: naj bi bil središče vernih Slovencev v Parizu, naj bi bil tudi dom vseh Slovencev, ki jih pot privede v Pariz, in naj bi bil dušnopastirski center v Parizu. Po maši je bil blagoslov Doma in akademija v dvorani Doma. V pritličju Doma so sejna soba, upravni prostori in garaže, v 1. nadstropju kuhinja in sprejemnica, v 3. nadstropju pa spalnice. Zadaž na dvorišču je dvorana. Naslov Doma je: 3 Impasse Hoche, 92320 Châtillon, Paris (telefon 1/2536443).

Med nami v Argentini

OB ZAČETKU NOVEGA DELOVNEGA LETA

Na 1. nedeljo januarja je lepo uspela tradicionalna, letos že 30. tombola za vse slovenske misijonarje v Slovenski vasi.

Januarja in februarja je v Argentini čas vročine in počitnic, zato se prekine tudi skoraj vse javno delovanje v slovenski organizirani skupnosti. Glavna shajanja ostanejo slovenske nedeljske maše.

Počitniški dom dr. Hanželiča v Doloresu v kordovskih hribih je bil odprt in poln od 26. decembra do konca februarja. Za šolsko kolonijo so se zvrstili tam naše družine in posamezni rojaki. Poleg Córdobe zvabi največ rojakov na počitnice obmorsko mesto Miramar, kjer ima veliko naših družin poletne hiše.

Abiturienti slovenskega srednješolskega tečaja so šli tudi letos v Bariloče na taborjenje (pod vodstvom Toneta Oblaka, Marjana Skvarče, ge. Vere Zure in duhovnika Janeza Cuklatija. Tja je šla taborit tudi skupina fantov KA z asistentom dr. Al. Starcem.

V šolski koloniji v Córdobi je bilo 48 deklic in 31 dečkov. Kolonijo so vodili Anica Šemrov, Olga Lenarčič, Marija Novak, Marta Slabe, Narte Kinkel, Jože Novak, Pavel Pleško in Franc Vitrih. Za duhovno vodstvo je skrbel msgr. Anton O-

rehar. Upravnik Doma je bil ves počitniški čas Rudolf Smersu.

Na prvo nedeljo marca je bila v cerkvi Marije Pomagaj prva letošnja mesečna mladinska sv. maša. Po maši in zajtrku je dekletom in fantom predaval univ. prof. dr. Milan Komar: „Iz roda v rod gre naša pot“ je bil naslov predavanja.

V zveznem odboru Slovenske dekliške organizacije za letošnje leto so: Vera Breznikar (predsednica), Olga Lenarčič, Marta Skvarča, Mojca Komar, Silvija Čamernik in Bernarda Gerkman.

Zvezni odbor Slovenske fantovske zveze pa sestavljajo Tinko Lavrič (predsednik), Emil Urbančič, Lojze Rezelj ml., Franci Gorše, Martin Križ in Janko Slabe. Duhovni vodja obojih je dr. Alojzij Starec.

Predsednice krajevnih oz. predsedniki krožkov oz. odsekov so: v Carapachayu Zinka Klemen in Karel Selan, v Castelarju Janika Rant in Gusti Čop, v Ramos Mejiji Klavdija Malovrh in Ciril Loboda, v San Justu Mirjam Oblak in Janez Marinčič, v San Martinu Darinka Zorc in Andrej Petelin, v Slovenski vasi Marta Rozina in Henrik Kunc.

1. marca je bila na Slovenski prištavi tombola, 4. marca pa je na sestanku Zveze slovenskih mater in žena predaval msgr. Orehar o pomoči prizadetim v njihovem letošnjem letu.

S M E H O D D O M A (s s t i s n j e n i m i z o b m i !)

Zakon težnosti ne drži več. Pri nas marsikateri vodilni pade navzgor.

Govoril je v imenu vseh, delal pa je v svojem imenu.

Tiste, ki kar naprej sanjajo o boljšem jutri, bi morali zbuditi in jim povedati, da se je dan že začel.

Tudi gospodje so si začeli biti tovariši — med sabo.

Velika živina ima navadno tudi velik hlev.

Ni važno, kako se plaziš, ampak, kam.

Direktor, 1. aprila: „Tovariši, danes bom kratek; odstopam z delovnega mesta, za katerega nisem sposoben, in prosim, da mi ustrezno znižate osebni dohodek...“

Pot do pravične delitve je polna trnja in direktorjev.

V slovenskem gospodarstvu je nekaj nevšečnosti: produktivnost pada, izvoz peša, zaloge rastejo — v glavnem pa smo dosegli izredne uspehe.

Na sodišču.

„Trdite, da vas je obtoženi s trdim predmetom udaril po glavi. Imate priče?“

„Nimam. V bližini ni bilo nobene

žive duše. To je bilo na sestanku krajevnih skupnosti.“

Trnova je pot govornikov: težko je začeti, še težje je končati.

Absurdno je, če v socializmu zahtevajo, naj kapitalisti plačujejo davke.

Nakazal nam je pot v prihodnost — s smerokazom svojega avtomobila.

Čarovnico spoznaš po uvoženi metli.

Pri nas je vse narobe: namesto neumnosti smo obdavčili pamet.

Ne pljuvajte na tla, tam smo mi!

Z delom gradimo tovarne, z besedami pa prihodnost teh tovarn.

Predlagam, da ustanovimo komisijo, ki bo preučevala vire neupravičenega siromaštva.

Nevarno je, če se lotijo pisanja spominov ljudje s slabim spominom.

Srce imamo na levi, denarnico na desni strani.

Bodite nerealni, zahtevajte močgoče!

Nekateri so visoko, pa ne vidijo dlje od lastnega žepa.

KJE JE KAJ

LETO 48

APRIL 1981

VELIKA NOČ

Velikonočno voščilo DŽ	193
Prižigajmo luč upanja!	194
Oče piše sinu (Anton Novačan)	195
Moja spoved (Paul Roth)	196
V ozračju veselja in upanja (Franc Rode) .	197
Oljčna vejica večne pomladi (Milena Merlak)	200
Baraba ob Jezusovem grobu (Pär Lagerkvist)	201
V katedrali božjega groba (Anton Novačan)	203
Velika noč na kmetih (Vladislav Stanislav Reymont)	204
Velikonočni pozdrav (Milena Merlak)	210

NAŠA VPRAŠANJA

Nekdo, ki je naša neizbežnost (Alojz Rebula)	211
Kristjan in verski tisk	213
Kristjan in napredek (Alojzij Kukovica) .	214
Bodimo strpni!	229

SODOBNA VPRAŠANJA

Multinacionalna podjetja in Latinska Amerika (Avgust Horvat)	218
Za pravo podobo kardinala Stepinca	225
Nekatere najpomembnejše človekove pravice (Janez Pavel II.)	231

ZA MLADINO

Materialistični in realistični nazori (Marko Kremžar)	232
Odgovorna svoboda in svobodna odgovornost (J. Re.)	234

V DRUŽINI

Zaupanje v božjo previdnost (Vital Vider)	235
Začenjava življenja v dvoje (Slov. medškof. past. svet)	239
10 pravil za družine s TV	242

ROMAN

Oče Damijan (Wilhelm Hünemann)	243
--------------------------------------	-----

NOVA KNJIGA

Antologija slovenskega zdomskega pesništva (France Papež)	248
---	-----

NOVICE

Svetovne novice	249
Novice iz Slovenije	252
Med nami v Argentini	254

HUMOR

Smeh od doma (s stisnjenimi zobmi!)	255
--	-----

Malo za šalo, malo zares

„Koliko oseb pa dela v tvojem uradu?“

„Polovica.“

— — —

Janez je postal stari oče.

„Kako se počutiš kot dedek?“ so ga vprašali prijatelji. „Imaš občutek, da si se postaral?“

„Prav imenitno se mi zdi, da imam vnučka. Kar pomladil sem se. Žal mi je samo to, da sem poročen s staro mamo.“

„Glava me nenehno boli, ne spim, poln sem bojazni... Treba bo k psihiatru.“

„Saj si vendar sam psihiater.“

„Že, že, a jaz preveč računam za pregled.“

— — —

V trgovini.

„Prosim alarmni zvonec proti vlomilcem.“

„Kaj ga niste že včeraj kupili.“

„Sem. Pa so mi ga ponoči ukradli.“

DUHOVNO ŽIVLJENJE

je slovenski verski mesečnik, ki ga izdaja konzorcij (msgr. Anton Orehar); urejuje uredniški odbor.

Editor responsable: msgr. Antonio Orehar — Ramón L. Falcón 4158, 1407 Buenos Aires, Argentina.

Registro de la Propiedad Intelectual No. 1.313.507.

Tiska Vilko s. r. l., Estados Unidos 425, 1101 Buenos Aires, Argentina.

POVERJENIKI

ARGENTINA: Dušnopastirska pisarna, Ramón L. Falcón 4158, Bs. Aires.

ZDA: Rev. Julij Slapšak, 6019 Glass Ave., Cleveland, Ohio 44103, USA.

Slovenska pisarna, Baragov dom, 6304 St. Clair Ave., Cleveland 3, Ohio 44103, USA.

KANADA: Ivan Marn, 131, Treeview Drive, Toronto 14, Ontario, Canada.

TRST: Marijina družba, Via Risorta 3, Trieste, Italia.

ITALIJA: Zora Pličanc, Riva Piazzutta 18, Gorizia, Italia.

AVSTRIJA: Naročnino pošiljajte Mohorjevi družbi v Celovec.

NAROČNINA

Naročnina za leto 1981 je 200.000 pesov.

DENARNA NAKAZILA NA NASLOV:

Antonio Orehar, Ramón Falcón 4158, 1407 Buenos Aires, Argentina.
Zunanja in notranja oprema DŽ in BS: Stane Snoj.

DUHOVNO
ŽIVLJENJE
1 • 9 • 8 • 1